

**UCHWAŁA NR LXVIII/460/2023
RADY MIEJSKIEJ W SZCZYRKU**

z dnia 31 października 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczyrk
na lata 2023-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.), oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

**Rada Miejska w Szczyрку,
uchwala co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczyrk na lata 2023-2030, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Szczyrk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Szczyрку

mgr Borys Matlak

Załącznik do
Uchwały Nr LXVIII/460/2023
Rady Miejskiej w Szczyrku
z dnia 31 października 2023 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA SZCZYRK NA LATA 2023-2030

SZCZYRK 2023

Spis treści

SPIS TREŚCI	2
WSTĘP	3
OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA	8
MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	10
IDENTYFIKACJA GŁÓWNYCH PROBLEMÓW W MIEŚCIE	13
ANALIZA SWOT	55
MISJA POLITYKI SPOŁECZNEJ MIASTA SZCZYRK	58
CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I DZIAŁANIA W WYZNACZONYCH OBSZARACH	58
SPOSÓB MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII	68
FINANSOWE STRATEGII	74
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	75
ANALIZA RYZYKA	75
ZMIANY W STRATEGII	77
SPIS TABEL, RYSUNKÓW, WYKRESÓW	78

Wstęp

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Szczyrk do roku 2030 jest dokumentem identyfikującym trudności i problemy społeczności lokalnej oraz wskazującym kierunki rozwiązań. W szerokim rozumieniu jest ona podstawą kreowania polityki społecznej miasta. Została opracowana w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej i prognozę zmian społecznych w perspektywie okresu obowiązywania dokumentu. W jej przygotowaniu wykorzystano m. in. przedłożone materiały statystyczne i urzędowe, wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców oraz analizę SWOT.

Życie społeczne, polityczne oraz gospodarcze podlega ciągłym nieustającym i dynamicznym przemianom. Zmusza to zatem jednostki zaangażowane w tworzenie polityki społecznej do perspektywicznego myślenia, przewidywania, planowania mając na uwadze nowe uwarunkowania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i je zminimalizować. Zdiagnozowanie i określenie najważniejszych problemów społecznych stanowi podstawę do wskazania metodologii rozwiązania zidentyfikowanych trudności i problemów społecznych, zgodnie z możliwościami jakie wynikają z zadań nałożonych na gminę.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań nie kończy się na samym fakcie opracowania strategii, gdyż opracowana strategia to tylko wstęp teoretyczny do podejmowania praktycznych działań i wdrażania dokumentu. Strategia nie stanowi zbioru zamkniętego, wraz z rozpoznawanymi potrzebami możliwe jest projektowanie nowych przedsięwzięć, będących odpowiedzią na aktualne wyzwania. W okresie, który obejmuje Strategia, wdrażane i realizowane będą, w zależności od potrzeb, programy i projekty dotyczące poszczególnych obszarów problemów społecznych, między innymi wspierania osób niepełnosprawnych, aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, wspierania rodzin i dzieci, wzmocnienia kapitału społecznego mieszkańców oraz integracji działań wszystkich instytucji. Odpowiedzialność za proces wdrożenia strategii spoczywa na przedstawicielach administracji samorządowej, instytucjach publicznych, organizacjach pozarządowych działających na terenie miasta jak i samych mieszkańcach. Tylko należyta

współpraca, determinacja oraz mobilizacja w zakresie realizacji zadań i pozyskiwania finansów na ich realizację stanowi fundament skutecznego wykonania strategii.

Jednym z głównych celów Strategii jest stworzenie wszystkim mieszkańcom Szczyrku warunków do aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej na miarę potrzeb i możliwości.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna być oparta na następujących zasadach:

- **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
- **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
- **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
- **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
- **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.
- **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
- **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.

- **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która zapewnia ludziom możliwość współuczestniczenia w procesie podejmowania decyzji mających wpływ na społeczność i życie zbiorowości

1.1 Uwarunkowania formalne opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczyrk na lata 2023 – 2030, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podobnie jak wszystkie inne dokumenty strategiczne opracowywane na każdym innym szczeblu administracji publicznej.

Obowiązek opracowania Strategii wynika z art. 16 b i 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021r. poz. 2268 ze zm.)

Do aktów prawnych, regulujących założenia strategii, a także wpływających na proces jej realizacji obok wyżej cytowanej ustawy, można zaliczyć m.in.

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r.,
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o datkach mieszkaniowych,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

1.2 Metodyka pracy nad strategią

Materiałem wyjściowym dla opracowywanej strategii była analiza badawcza problemów społecznych na podstawie dokumentacji będącej w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku. Korzystano również z informacji pozyskanych z Urzędu Miasta w Szczyrku, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miasta w Szczyrku, Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu w Pracy w Bielsku - Białej, Komisariatu Policji w Szczyrku. Ważnym punktem odniesienia była analiza SWOT która jest obrazem mocnych i słabych strony jak również zewnętrznych szans i zagrożeń. Przy określaniu celów strategicznych i operacyjnych dążono do ujęcia w nich obszarów, które umożliwiają nie tylko podejmowanie działań kształtujących przyszłość miasta, ale przede wszystkim mających na celu zaspokojenie bieżących potrzeb społecznych. Strategia ma charakter otwarty co oznacza, iż może być aktualizowana, udoskonalana mogą być również modyfikowane kierunki i sposoby realizacji założonych celów. Niniejsza strategia będzie również pomocna w pozyskiwaniu środków finansowych z budżetu państwa i funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej.

Podkreślić należy, że ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej zwraca również uwagę na obowiązek współpracy administracji publicznej, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ważnym aspektem działań prowadzonych w ramach niniejszej Strategii będzie włączenie wszystkich podmiotów, chcących działać na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, w realizację zaplanowanych zadań

1.3 Zgodność strategii z innymi dokumentami strategicznymi

- Zgodność ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030 wyznacza kierunki rozwoju regionalnej polityki społecznej na najbliższe 10 lat. Zawiera m. in. obszerną diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa śląskiego, misję, cele strategiczne i kierunki działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Szczyrk jest zgodna ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Województwa Śląskiego na lata 2020-2030

m. in. w następujących aspektach zarówno dla niniejszej strategii jak dla Strategii Wojewódzkiej głównymi priorytetami są:

- wspieranie rodzin w należytych pełnieniu ich funkcji,
- tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób niepełnosprawnych,
- wspieranie działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży przed zjawiskami dezorganizacji społecznej.

- Zgodność ze Strategią Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+

Strategia niniejsza jest zgodna ze Strategią Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+ która jest kluczowym dokumentem mającym wpływ na kształtowanie rozwoju powiatu bielskiego. Jest ona podstawą do właściwego zarządzania powiatem, ponieważ określa zadania dla samorządu. Przedstawia cele i kierunki działania, których realizacja przez Samorząd Powiatowy, przyczyni się i będzie stymulować rozwój powiatu na wielu płaszczyznach.

- Zgodność z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2030. SOR przedstawia nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony.

Dokument przedstawia przede wszystkim cele polityki regionalnej jak również działania i zadania, jakie do osiągnięcia tychże celów powinny podjąć władze od najwyższego szczebla czyli rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w perspektywie roku 2030. Niniejsza Strategia jest zgodna z priorytetami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju Kraju, w szczególności jeśli chodzi o zwiększenie aktywności zawodowej i integracji społecznej u osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

- Zgodność ze Strategią na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030

Celem głównym Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami jest włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Szczyrk jest zgodna ze strategią na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami, gdyż również jako jeden z nadrzędnych celów stawia sobie dobro osób niepełnosprawnych poprzez włączenie ich w życie społeczne i zawodowe gminy Szczyrk.

Ogólna charakterystyka miasta

Rysunek 1. Położenie gminy miejskiej Szczyrk na mapie powiatu

Szczyrk leży na południe od Bielska-Białej jest gminą miejską, położoną w północno-wschodniej części Beskidu Śląskiego (na wysokości od 460 do 600 m n. p. m.), 15 km na południe od Bielska Białej i 17 km od Żywca. W Szczyrku znajduje się największy szczyt Beskidu Śląskiego Skrzyczne o wysokości 1257 m n. p. m. należący do Korony Gór Polski. Szczyrk zajmuje powierzchnię 39 km² i liczy 5347 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2022r.)

Szczyrk to jedno z popularniejszych miast Beskidu Śląskiego o charakterze turystyczno-wypoczynkowym. Latem atrakcyjne ze względu na wiele szlaków turystycznych, jeden

z atrakcyjniejszych to szlak zielony prowadzący przez centrum na Skrzyczne, Malinowską Skałę i Baranią Górę. Zimą natomiast można korzystać z wielu wyciągów narciarskich.

Szczyrk jest jedną z dziesięciu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu bielskiego. Miasto graniczy z następującymi gminami: Buczkowice, Lipowa, Wilkowice, Wisła, i Brenna. Do zamieszkałych przysiółków należą: Skalite, Zapalenica, Dunacie, Czarna, Malinów, Pośrednie, Salmopol, Kotarz, Grapy, Migdały, Beskid, Biła, Podmagura, Więżikówka i Bieniatka.

Szczyrk zajmuje górny odcinek doliny Żylicy, będącej lewobrzeżnym dopływem Soły, od Skalitego i Magury, aż po Przełęcz Salmopolską. Obszar miasta przypomina dość regularny prostokąt, w którego wierzchołkach leżą: Malinowska Skała, Grabowa, Klimczok i Skalite. W rejonie Szczyrku występują następujące przełęcze: Przegib i Siodło od strony Godziszki, Przełęcz Salmopolska od strony Wisły oraz Karkoszczonek od strony Brennej.

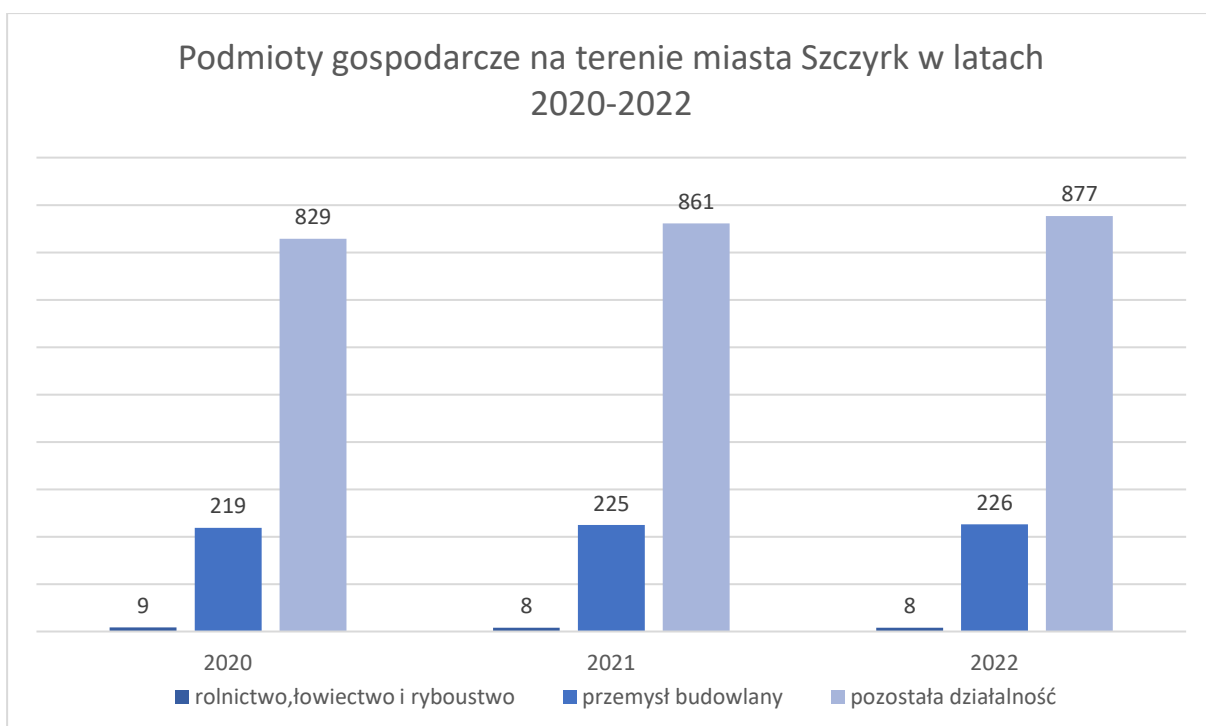
Szczyrk położony jest w strefie przejściowej wilgotnego klimatu morskiego z zachodniej Europy i klimatu suchego ze wschodniej Europy. Charakteryzuje się dużą zmiennością pogody; przez cały rok przeważa powietrze polarno-morskie. Istotnym czynnikiem klimatycznym są silne wiatry, łagodzone w znacznym stopniu przez otaczające miasto góry (w porze wiosny i jesieni wieją wiatry typu halnego). Zimą pokrywa śnieżna zalega od grudnia do kwietnia. Szczególnie korzystnymi cechami klimatu są: czyste górskie powietrze, duże nasłonecznienie, korzystny układ temperatur i dobra wilgotność powietrza.

Bogactwo środowiska przyrodniczego Szczyrku (w szczególności krajobraz o urozmaiconym świecie roślinnym z dominacją lasów świerkowych i bukowych, pokrywających całe zbocza gór) podnosi jego walory rekreacyjno-wypoczynkowe. Roślinność występuje w formie charakterystycznych górskich pięter flory. Regle górne zajmują lasy jodłowo-bukowe z domieszką świerku, jesionu, jaworu, klonu i modrzewia, natomiast regle dolne zdominowane są przez świerki i jodły. W lasach, które zajmują 68,2% powierzchni miasta (26,7 km²) żyją sarny, kuny, borsuki i lisy oraz występujące w zmiennej ilości dziki. Na zboczach gór występują padalce, salamandry, zaskrońce i żmije, a w potoku Żylica pływają pstrągi i lipienie.

POWIERZCHNIA MIASTA SZCZYRK NA TLE WOJEWÓDZTWA I POWIATU		
	ha	km ²
Województwo śląskie	1 233 309	12 333
Powiat bielski	45 864	459
Miasto Szczyrk	3 907	39
% w województwie	0,31	2,92
% w powiecie	8,51	8,49

Tabela 1. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 1. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Utworzenie i utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników, jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust 18 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

W skład Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku wchodzi:

- Kierownik,
- Główny Księgowy,
- Pracownicy socjalni wraz z Klubem Integracji Społecznej,

- Komórka ds. Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego – w skład, której wchodzi pracownicy ds. świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych
- Pracownicy administracyjno – biurowi,
- Kasjer,
- Klub Seniora.

Ośrodkiem kieruje i reprezentuje go na zewnątrz Kierownik, do którego zadań należy: kierowanie, nadzorowanie, koordynowanie, inicjowanie kierunków działań, interweniowanie, analizowanie i kontrowanie pracy wszystkich pracowników, wydawanie aktów wewnętrznych (w formie zarządzeń, regulaminów, instrukcji), składanie corocznego sprawozdania z działalności, przedstawianie potrzeb w zakresie zadań pomocy społecznej, dokonywanie raz w roku samooceny kontroli zarządczej. Kierownik jest pracodawcą, a także przełożonym wszystkich pracowników Ośrodka.

W przypadku nieobecności Kierownika, Ośrodkiem kieruje Główny Księgowy lub inny pracownik upoważniony przez Kierownika jednostki.

W 2022 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku, pracował w 15 osobowym składzie:

- 1- Kierownik,
- 1 - Główny Księgowy,
- 3 – starszych specjalistów pracy socjalnej,
- 1 –starszy pracownik socjalny,
- 3 – starszych inspektorów,
- 1 – inspektor,
- 4 – pomoce administracyjne,
- 1 – stażysta skierowany z Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczyrku wszyscy pracownicy posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe do wykonywania pracy na zajmowanych stanowiskach, zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Ponadto, pracownicy podnosili swoje kwalifikacje, biorąc udział w wielu specjalistycznych szkoleniach, seminariach i konferencjach poświęconych pomocy społecznej, przemocy w rodzinie, świadczeniach rodzinnych, świadczeniach wychowawczych i pieczy zastępczej, księgowości i innych niezbędnych do prawidłowego wykonywania zadań, wynikających ze statutu Ośrodka.

3.1 Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyрку, aktywnie współpracuje z Caritas Diecezji Bielsko – Żywieckiej oraz Zespołem Charytatywnym działającym przy Parafii Rzymskokatolickiej w Szczyрку Św. Jakuba Apostoła w Szczyрку, zwłaszcza w zakresie dystrybucji żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ).

Podprogram 2021, obejmował okres od grudnia 2021 r. do września 2022 r., pomocą żywnością z terenu Gminy Szczyrk objętych było 760 osób (w tym: 507 – Kobiet, 253 – Mężczyzn)

322– w wieku do 15 lat lub poniżej,

37 – w wieku 65 lat lub powyżej

2– bezdomnych,

28 – osób niepełnosprawnych,

664 – obywateli Ukrainy,

702 osoby – do 100% kryterium dochodowego

58 osób – od 100% do 200% kryterium dochodowego).

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyрку, współpracowali również z Caritas w Bielsku – Białej, podczas kwalifikowania Uczestników do Programu „Na codzienne zakupy”. Jest to program pomocy charytatywnej dla osób ubogich, potrzebujących, dotkniętych wykluczeniem socjalnym lub społecznym, a w szczególności najuboższych seniorów, którego elementem jest przekazanie karty będącej nośnikiem bonu towarowego wydanej w formie elektronicznej, który umożliwia zapłatę za zakupy w sieci sklepów Biedronka z wyłączeniem zakupu: wyrobów alkoholowych, wyrobów tytoniowych, produktów z kategorii: produkty dla zwierząt, tekstylia oraz artykuły przemysłowe. Program realizowany był w okresie od 01 kwietnia 2022r. do 31 stycznia 2023 r. Z terenu miasta Szczyrk zakwalifikowanych zostało 14 osób. Miesięczna wartość doładowania na karcie wynosiła 150,00 zł.

Ponadto, pracownicy socjalni, każdego roku współpracują przy organizowaniu „Szlachetnej Paczki”, rozeznając w terenie sytuację osób najbardziej potrzebujących, a następnie przekazują te informacje do organizatorów akcji „Szlachetna Paczka”.

Identyfikacja głównych problemów w mieście

4.1 Demografia

Demografia to dyscyplina naukowa badająca zjawiska ludnościowe oraz prawidłowości, jakim one podlegają. Głównym przedmiotem badań demografii jest ludność zamieszkująca dany obszar (świat, państwo, region lub jakąkolwiek jednostkę administracyjną czy geograficzną podziału terytorium), struktura ludnościowa według płci, wieku i niektórych cech społecznych (np. stanu cywilnego) oraz ruch naturalny (małżeństwa, rozwody, urodzenia i zgony) i ruch wędrowny. Szczególnie badany jest stan i zmiany w liczbie ludności, wykształcenia. Demografia zmierza do ustalenia prawidłowości zjawisk ludnościowych w określonych warunkach historycznych; posługuje się w tym celu metodą, której ważnymi elementami są: syntetyczne charakterystyki liczbowe, właściwe badaniom zjawisk masowych (wywodzące się ze statystyki), modele ilościowe, a także charakterystyczne dla demografii źródła danych (spisy ludności, badania reprezentacyjne, ewidencja ruchu naturalnego i wędrownego, powszechny rejestr ludności oraz inne źródła).

Stan i struktura ludności

Na przestrzeni ostatnich lat zauważa się systematyczny spadek liczby mieszkańców Szczyrku co obrazują dane zawarte w umieszczonej poniżej Tabeli 2.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), w 2018 roku w Szczyrku mieszkało 5 747 osób, a pod koniec drugiego kwartału 2022 roku 5 402 . Oznacza to spadek liczby mieszkańców o 345 osoby.

Rok	2018 (A)	2019 (B)	2020 (C)	2021 (D)	Stan na 30.06.2022	D-A
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE						
Liczba mieszkańców ogółem	4 533 565	4 517 635	4 412 097	4 375 947	4 359 954	- 157 618
Kobiety	2 348 080	2 340 340	2 287 019	2 269 945	2 262 210	- 78 135
Mężczyźni	2 185 485	2 177 295	2 125 078	2 106 002	2 097 744	-79 483

MIASTO SZCZYRK						
Liczba mieszkańców ogółem	5 747	5 751	5 509	5 454	5 402	- 293
Kobiety	3 030	3 021	2 863	2 829	2 801	- 201
Mężczyźni	2 717	2 730	2 646	2 625	2 601	- 92

Tabela 2. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS

Migracje ludności to przemieszczenia związane ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) i przekroczenie granicy administracyjnej jednostki terytorialnej. W ramach migracji wewnętrznych wyróżnia się migracje: - międzywojewódzkie (przemieszczenia ludności z jednego województwa do innego), - wewnątrzwojewódzkie (zmiany miejsca zamieszkania w obrębie tego samego województwa), - międzypowiatowe (przemieszczenia ludności z jednego powiatu do innego), - wewnątrzpowiatowe (zmiany miejsca zamieszkania w obrębie tego samego powiatu). Migracje zagraniczne to wyjazdy za granicę i przyjazdy do kraju w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy.

Tabela 3 obrazuje migracje w przedziale czasowym od 2019-2021 jak wynika z danych saldo migracji w mieście Szczyrk jest na poziomie ujemnym, czyli więcej osób w poszczególnych latach wyjechało z miasta niż napłynęło.

MIGRACJE W RUCHU WEWNĘTRZNYM I ZAGRANICZNYM 2019-2021			
ROK	ZAMELDOWANIA OGÓŁEM	WYMELDOWANIA OGÓŁEM	SALDO MIGRACJI
2019	59	70	-11
2020	39	66	-27
2021	49	61	-12

Tabela 3. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS

LICZBA LUDNOŚCI FAKTYCZNIE ZAMIESZKAŁEJ W SZCZYRKU W LATACH 2018-2021 WEDŁUG KATEGORII WIEKU			
Rok	wiek przedprodukcyjny (0-17)	wiek produkcyjny (18-59/64)	wiek poprodukcyjny 60/65
2018	992	3579	1176
2019	1008	3517	1226
2020	975	3279	1255
2021	976	3209	1269

Tabela 4. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z perspektywy ostatnich kilku lat wynika, że z punktu widzenia społecznego i ekonomicznego sytuacja w mieście Szczyrk nie jest optymistyczna. Co prawda dominują w mieście osoby w wieku produkcyjnym, jednak osoby w wieku poprodukcyjnym przewyższają osoby w wieku przedprodukcyjnym. Zauważalny jest również stały wzrost osób w grupie poprodukcyjnej.

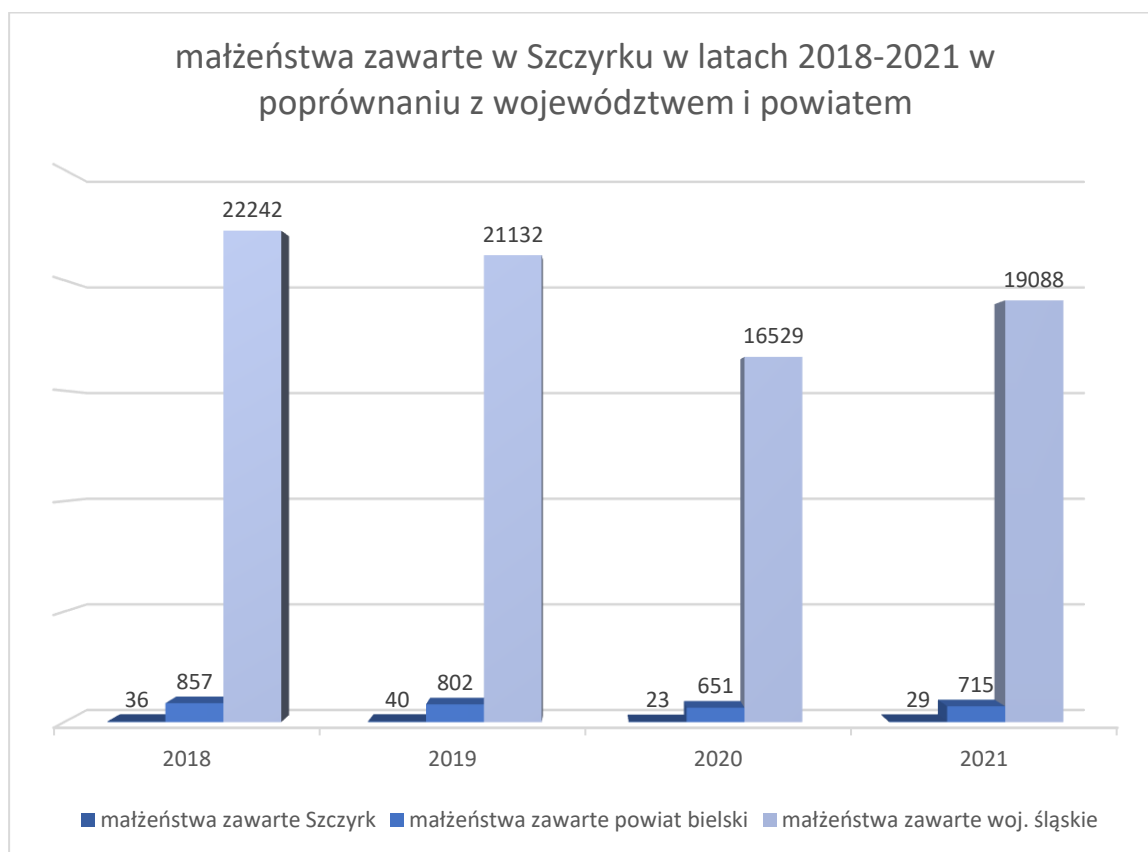
URODZENIA I ZGONY W MIEŚCIE SZCZYRK W PRZEDZIALE CZASOWYM 2017-2021						
ROK	URODZENIA ŻYWE			ZGONY OGÓŁEM		
	OGÓŁEM	K	M	OGÓŁEM	K	M
2021	51	21	30	88	39	49
2020	49	23	26	71	34	37
2019	68	29	39	70	33	37
2018	84	45	39	51	30	21
2017	64	35	29	66	34	32

Tabela 5. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS

PRZYROST NATURALNY W MIEŚCIE SZCZYRK					
NA 1000 LUDNOŚCI	2017	2018	2019	2020	2021
ZGONY	11,55	8,92	12,21	12,87	16,09
PRZYROST NATURALNY	-0,35	5,77	- 0,35	- 3,98	- 6,77
URODZENIA ŻYWE	11,20	14,69	11,86	8,86	9,33

Tabela 6. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS

Negatywne tendencje związane z przyrostem naturalnym widoczne w większości gmin są także widoczne w mieście Szczyrk – w ostatnich latach odnotowujemy ujemny przyrost naturalny, pogłębiający się systematycznie. Tylko w roku 2018 przyrost naturalny był na poziomie dodatnim. Co ważne w prognozach długoterminowych GUS prognozowany jest dalszy spadek przyrostu naturalnego.

Wykres 2. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak pokazuje wykres nr 2 ilość zawieranych małżeństw od roku 2018 spada zarówno w mieście Szczyrk jak i w powiecie oraz województwie. Największy spadek mamy w roku 2020 niewątpliwie było to spowodowane pandemią Covid-19. Natomiast w porównaniu roku pandemicznego 2020 z rokiem 2021 odnotowujemy wzrost.

4.2 Pomoc Społeczna

Ustawa o pomocy społecznej definiuje i wskazuje cel pomocy społecznej w Polsce. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Jej celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych w jakich się znaleźli. Wobec tego pomoc społeczna wkracza w sytuację osób i rodzin wtedy, gdy nie są one w stanie pokonać trudności życiowych własnym działaniem. Taka konstrukcja przepisu stanowi wskazówkę zarówno dla organów zajmujących się pomocą społeczną, jak i dla osób ubiegających się o pomoc, że w pierwszej kolejności powinny skorzystać z przyznanych im przez przepis innych ustaw uprawnień, z własnych zasobów majątkowych (pieniężnych i niepieniężnych) oraz z własnych możliwości działania.

Pomoc społeczna przysługuje osobom z szeregu przesłanek. Mogą się o nią starać wszystkie osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. W szczególności z powodu ubóstwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezrobocia, niepełnosprawności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, długotrwałej choroby. Ponadto, Ośrodek udziela pomocy opuszczającym zakłady karne, ofiarom zdarzeń losowych, sytuacji kryzysowych, klęsk żywiołowych lub ekologicznych, a także osobom i rodzinom z problemem alkoholowym, problemem narkomanii oraz przemocy w rodzinie. Część świadczeń z pomocy społecznej ma charakter obligatoryjny, tj. przysługuje każdemu kto spełnia określone przesłanki. Część zaś ma charakter uznaniowy, co oznacza, iż w rozstrzygnięciu o przyznaniu świadczenia musi się uwzględniać oba rodzaje interesów - interes społeczny i słuszny interes strony, stąd o treści podejmowanego rozstrzygnięcia decydują okoliczności indywidualnego przypadku. Podkreślić należy, iż przyznanie szeregu świadczeń zależne jest od sytuacji dochodowej. Istnieją odrębne kryteria dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej i dla osoby w rodzinie.

W mieście Szczyrk głównym realizatorem zadań z zakresu pomocy społecznej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Zapewnia pomoc rodzinom zmagającym się z różnego rodzaju problemami, wspiera integrację ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie oraz stwarza w miarę możliwości jak najszersze korzystanie z sieci usług socjalnych, adekwatnych do potrzeb osób wymagających wsparcia. Kluczową rolę w realizowaniu przez MOPS Szczyrk

zadań pełnią pracownicy socjalni, którzy stanowią najważniejszą grupę pracowników zatrudnionych w MOPS Szczyrk.

4.2.1 Świadczenia Pomocy Społecznej

Pomoc społeczna może być udzielana w formie pieniężnej i niepieniężnej

4.2.2 Świadczenia pieniężne z Pomocy Społecznej oraz dla rodzin zastępczych i wychowanków rodzin zastępczych.

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej:

- Zasiłek stały,
- Zasiłek okresowy,
- Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- Pomoc dla rodzin zastępczych,
- Pomoc na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki,
- Świadczenia pieniężne dla cudzoziemców,
- Wynagrodzenie należne opiekunom z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

4.2.3 Świadczenia niepieniężne z Pomocy Społecznej:

- Praca socjalna,
- Składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne,
- Pomoc rzeczowa ,
- Sprawienie pogrzebu,
- Poradnictwo specjalistyczne,
- Interwencja kryzysowa,
- Schronienie,
- Posiłek,
- Niezbędne ubranie,
- Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- Mieszkanie chronione,
- Pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,

Wydatki w zakresie pomocy społecznej i wsparcia rodziny w Mieście Szczyrk			
Wydatki według działów	2020	2021	2022
Dział 851 - Ochrona zdrowia			
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	430 758	528 908	559 575
Przeciwdziałanie narkomanii	19 809	6 322	22 003
Dział 852 - Pomoc społeczna			
Ośrodki wsparcia	3 908	40 746	60 096
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	8 020	9 438	11 200
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia z pom. społ. i uczestniczące w CIS	10 273	9 403	6 670
Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	77 609	71 378	45 469
Zasiłki stałe	122 977	107 088	79 611
Ośrodki Pomocy Społecznej	962 363	1 039 101	1 266 318
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	52 473	58 423	53 688
Pomoc w zakresie dożywiania	47 602	47 032	36 309
Pozostała działalność z zakresu pomocy społecznej	345 329	453 825	911 220
Dział 854-Edukacyjna opieka wychowawcza			
Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	22 716	16 368	17 116
Dział 855 - Rodzina			
Świadczenie wychowawcze	5 553 245	5 494 610	2 212 104
Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ub. emeryt. i rent. z ub. społ.	1 665 832	1 694 389	1 858 873
Wspieranie rodziny	191 145	15 448	6 020
Rodziny zastępcze	72 391	67 426	60 393
Składki na ubezpieczeni zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	11 275	19 321	24 043
Działalność placówek opiekuńczo wychowawczych	70 870	90 575	111 320

Tabela 7. Źródło opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej

Uwagę należy zwrócić na rosnący budżet wydatków związanych z pomocą społeczną. W związku z kryzysem wywołanym pandemią Covid-19 oraz wojną w Ukrainie, rosnącą inflacją i ubożeniem gospodarstw domowych Miasto musi być przygotowane na konieczność świadczenia pomocy potrzebującym osobom i rodzinom. W tym kontekście istotna jest dbałość o zabezpieczenie określonych środków finansowych na zadania dotyczące pomocy społecznej i wsparcia rodziny.

4.2.4 Mieszkańcy Szczyrku korzystający ze wsparcia pomocy społecznej

Liczba rodzin i osób w rodzinach świadczeniobiorców pomocy społecznej w latach 2020-2022				
Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Udział osób w ogólnej liczbie mieszkańców	Liczba mieszkańców
2020	224	438	7,8%	5 509
2021	201	383	7,0%	5 454
2022	208	419	7,8%	5 402 (stan na 30 czerwca)

Tabela 8. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Główna dysfunkcja rodziny będąca powodem przyznania pomocy społecznej w latach 2020-2022				
Dominujący problem w rodzinie		Liczba rodzin		
		2020	2021	2022
Ubóstwo		61	51	32
Bezrobocie		29	32	15
Niepełnosprawność		55	49	38
Długotrwała choroba		62	56	42
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego		28	27	22
W tym	Rodziny niepełne	4	3	1
	Rodziny wielodzietne	2	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa		9	6	4
Przemoc w rodzinie		4	4	2
Bezdomność		2	7	5
Alkoholizm		23	20	7
Narkomania		1	1	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego		5	3	3
Sytuacja kryzysowa		0	1	1

Tabela 9. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Głównym powodem przyznawania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w 2022r. był problem długotrwałej choroby i niepełnosprawności. Kolejnymi ważnymi przyczynami objęcia wsparciem było ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz bezrobocie. Poza wyżej wymienionymi problemami istnieje szereg

innych zdiagnozowanych dysfunkcji, które występują w mniejszym natężeniu jednak mają istotny wpływ na życie społeczne.

Liczba rodzin objętych pomocą wyłącznie w formie pracy socjalnej			
	2020	2021	2022
liczba rodzin	131	124	151
Liczba osób w rodzinach	259	234	312

Tabela 10. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

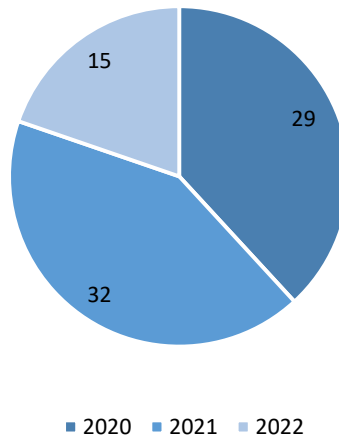
4.3 Bezrobocie

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych. Jest od dawna przedmiotem zainteresowania socjologów i psychologów, ponieważ ze względu na swoje następstwa jest poważnym problemem społecznym. Bezrobocie występuje wówczas, gdy liczba osób poszukujących pracy jest większa niż liczba ludzi zdolnych do pracy, chcących pracować i akceptujących istniejący poziom wynagrodzeń. Bezrobocie można rozpatrywać w skali makro i mikro. Z bezrobociem w skali makro mamy do czynienia w sytuacji, gdy na określonym obszarze geograficznym znaczna liczba osób zdolnych do podjęcia pracy pozostaje poza zatrudnieniem. Natomiast bezrobociem w skali mikro jest utrata pracy z powodu braku kwalifikacji lub innych umiejętności pozwalających objąć i utrzymać stanowisko.

Trzy aspekty skutków bezrobocia:

- 1. aspekt psychologiczny** - to utrata dochodów, utrata zdrowia, obniżenie poziomu intelektualnego funkcjonowania. Osoby zmniejszają swoją aktywność we wszystkich dziedzinach życia, ograniczają kontakty towarzyskie nawet z osobami również dotkniętymi bezrobociem, bo nawet takie spotkania nie podnoszą ich na duchu, lecz pogłębiają frustracje. Bezrobotnych cechuje fatalizm, apatia, jak również obniża się ich sprawność psychofizyczna.
- 2. aspekt społeczny** - to naruszenie jednej z podstawowych zasad umowy społecznej, wynikającej nie tylko z prawa człowieka do pracy, ale także jego obowiązku w postaci zapewnienia utrzymania rodziny, wychowania dzieci. Osoba bezrobotna (poprzez utratę pracy) zostaje pozbawiona komfortu psychicznego, wynikającego z poczucia przynależności do grupy, odpowiedzialności i obowiązku wobec innych,
- 3. aspekt polityczno - ustrojowy** - sprzyja rozwojowi radykalizmu i niepokojów społecznych, przynosi postawy antyspołeczne, sprzyja przestępczości, usprawiedliwia ją oraz poszerza zakres jej motywacji.

Liczba rodzin korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia

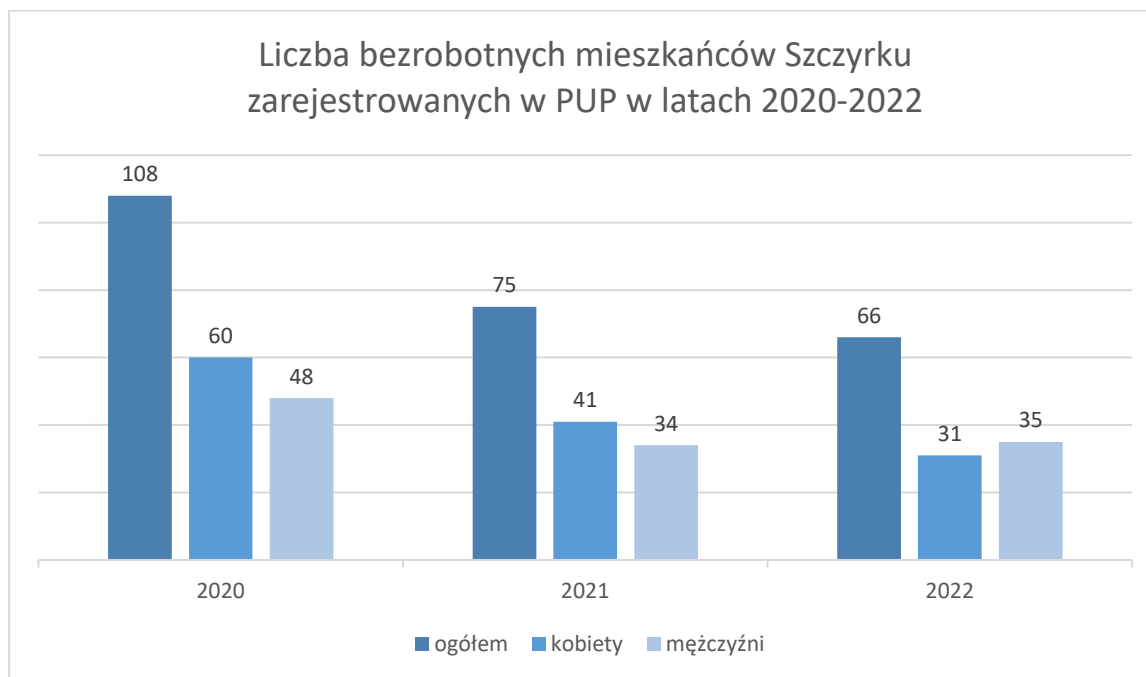

Wykres 3. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Obszar	Stopa bezrobocia		
	2020	2021	2022
Powiat bielski	4,4	3,9	3,2
Województwo śląskie	4,9	4,3	3,7
Polska	6,3	5,8	5,2

Tabela 11. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS

W przedstawionej tabeli nr 10 pokazana jest stopa bezrobocia w porównaniu z powiatem, województwem i krajem. Jak obrazują dane odnotowujemy systematyczny spadek bezrobocia.

Wykres 4. Źródło opracowanie własne na podstawie danych PUP Bielsko-Biała

Dane wykazane w wykresie nr 4 obrazują bezrobocie w Szczyrku na przestrzenie lat 2020-2022 jak wynika z wykresu mamy spadek bezrobocia co do liczby osób ogólnie zarejestrowanych w PUP. Różnica między rokiem 2020 a 2022 wynosi 42 osoby. W roku 2020 i 2021 bez pracy pozostawało więcej kobiet niż mężczyzn, jednak w roku 2022 sytuacja jest odwrotna zarejestrowanych było 66 mieszkańców Szczyrku 31 kobiet i 35 mężczyzn.

Liczba bezrobotnych mieszkańców Szczyrku zarejestrowanych w PUP według wieku			
Wyszczególnienie	2020	2021	2022
18-24	12	7	5
25-34	25	18	13
35-44	33	19	13
45-54	23	17	19
55-59	8	7	7
60-64	7	7	9
Razem	108	75	66

Tabela 12. Źródło opracowanie własne na podstawie danych PUP Bielsko-Biała

Liczba bezrobotnych mieszkańców Szczyrku zarejestrowanych w PUP według kategorii wiekowej przedstawia się następująco: w roku 2020 najwięcej osób zarejestrowanych było w przedziale wiekowym pomiędzy 35-44 rokiem życia, w roku 2021 sytuacja była taka

sama, natomiast w roku 2022 mamy zmianę i najwięcej osób zarejestrowanych było w przedziale wiekowym między 45-54 rokiem życia.

Liczba bezrobotnych mieszkańców Szczyrku zarejestrowanych w PUP według wykształcenia			
Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Wyższe	16	12	11
Policealne i śr. zawodowe/branżowe	15	11	7
Średnie	12	12	6
Zasadnicze zawodowe/branżowe	38	22	18
Gimnazjalne i podstawowe	24	18	24
Razem	108	75	66

Tabela 13. Źródło opracowanie własne na podstawie danych PUP Bielsko-Biała

W roku 2020 najwięcej osób zarejestrowanych w PUP posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe, taka sama sytuacja miała miejsce w roku 2021 natomiast w roku 2022 najwięcej osób zarejestrowanych było z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym

4.4 Ubóstwo

Zjawisko ubóstwa, z uwagi na swoje socjologiczne, psychologiczne i polityczne aspekty, stanowi niezwykle złożoną kwestię społeczną. Jest to nie tylko problem ekonomiczny, mierzony niedostatkiem środków materialnych służących do zaspokojenia podstawowych potrzeb ludzi. Przejawia się on również w występowaniu deficytów w innych strefach życia takich jak: poziom wykształcenia, warunki mieszkaniowe, dostęp do opieki zdrowotnej i inne. Kwestia ubóstwa znajduje swoje odzwierciedlenie w przepisach ustawodawstwa socjalnego, w szczególności ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Ubóstwo stanowi jeden z elementów katalogu przyczyn uprawniających do otrzymania pomocy społecznej (art. 7 ust. 1), natomiast łagodzenie skutków ubóstwa wymieniono jako jedno z głównych zadań pracowników socjalnych (art. 119 ust. 1 pkt. 7). Z kwestią ubóstwa związane są pojęcia minimum socjalnego i minimum egzystencji. Minimum egzystencji to minimum biologiczne, które wyznacza dolną granicę ubóstwa. Minimum socjalne, to najniższy koszt dóbr i usług,

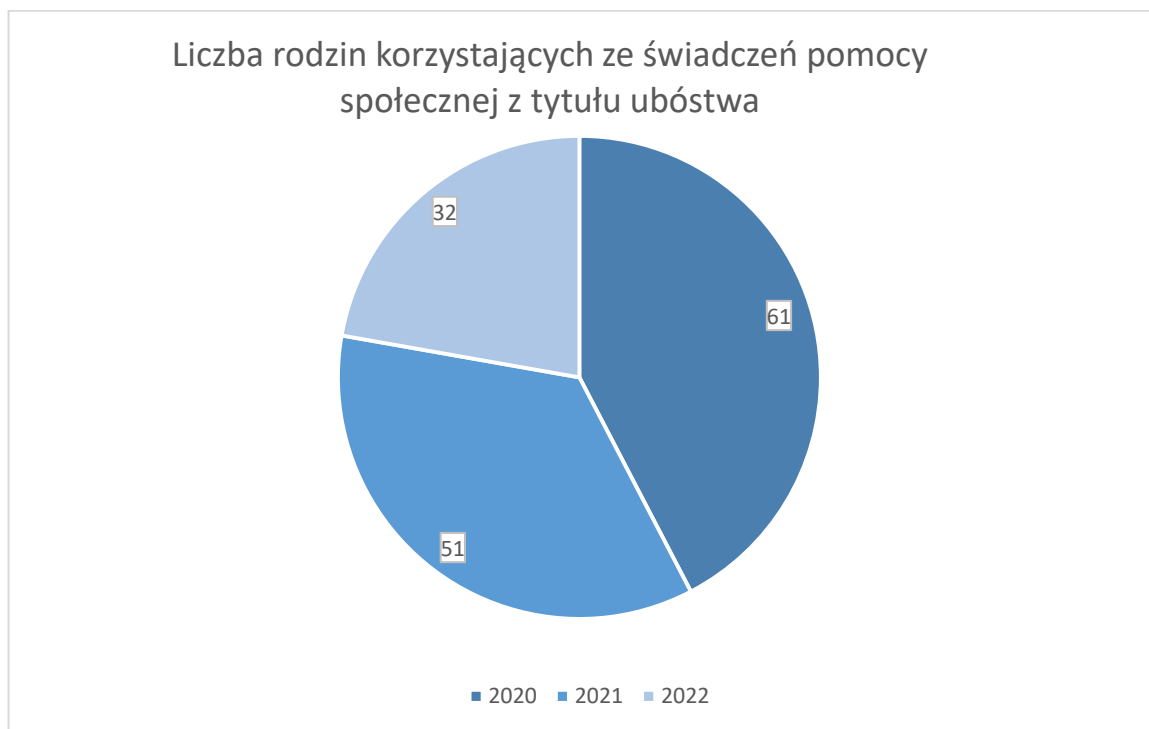
niezbędnych do zaspokojenia potrzeb biologicznych i elementarnych tzw. potrzeb wyższego rzędu. Minimum socjalne wyznacza górną granicę ubóstwa.

W pomocy społecznej granicę ubóstwa wyznacza kryterium dochodowe, o którym mówi wprost art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Ustawowa granica ubóstwa jest definiowana jako kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 1 stycznia 2022 roku obowiązują kryteria dochodowe wynoszące: 776,00 zł dla gospodarstw jednoosobowych oraz 600,00 zł na osobę dla gospodarstw wieloosobowych. W terminologii pedagogiki społecznej funkcjonują, poza tym dwa rodzaje ubóstwa: – absolutne (skrajne), – względne (relatywne). Pierwsze z nich rozpatrywane jest w znaczeniu szerszym i węższym.

W ujęciu węższym - ubóstwo absolutne – oznacza stan niezaspokojenia minimalnych potrzeb biologicznych, zaś w szerszym - jest określane jako stan niezaspokojenia potrzeb uznanych w danym społeczeństwie i w danym czasie za minimalne. Nieco inne stanowisko przyjmują zwolennicy interpretacji ubóstwa jako zjawiska względnego, bowiem łączą je z nadmiernymi rozpiętościami w poziomie życia. Ubóstwo spowodowane jest wieloma czynnikami. Niektóre z nich są związane z cechami poszczególnych jednostek - stanem zdrowia, poziomem wykształcenia i kwalifikacji, sytuacją rodzinną, itp., inne natomiast nie zależą od konkretnych ludzi i ich działań. Przyczyną ubóstwa mogą być takie procesy, jak: restrukturyzacja gospodarki, deindustrializacja, masowe bezrobocie, nieopłacalność pewnych gałęzi, np. rolnictwa, itp. . Zjawisko ubóstwa powoduje wiele negatywnych, wzajemnie ze sobą powiązanych, skutków odczuwanych zarówno przez poszczególne jednostki i rodziny, jak i całe społeczeństwa. Bieda przyczynia się do ograniczenia dostępu do wielu usług społecznych, w szczególności: zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych oraz do sfery wypoczynku i rekreacji. Na życie poszczególnych jednostek znacząco wpływa fakt urodzenia się i wychowania w konkretnych rodzinach, zajmujących określone pozycje społeczne. Status osoby ubogiej często przekazywany jest z pokolenia na pokolenie w ramach mechanizmu zwanego „dziedziczeniem biedy”. Dlatego też osoby pochodzące z rodzin dotkniętych ubóstwem znacznie częściej niż inne są narażone na życie w biedzie. Ubóstwo powoduje poczucie niesprawiedliwości społecznej, obniżenia własnej wartości, odczucie deprywacji oraz niemożności zaspokojenia potrzeb życiowych . Osoby ubogie z reguły trzymają się własnej grupy społecznej, która w rezultacie staje się dla nich grupą odniesienia, ponieważ każda inna wydaje się zbyt odległa i elitarna. Zawężanie funkcjonowania osoby

ubogiej do najbliższych krewnych, osłabia więzi środowiskowe i towarzyskie, co sprzyja jej izolacji i marginalizacji. Życie w biedzie często prowadzi do uzależnienia od substancji psychoaktywnych, które stanowią swego rodzaju ucieczkę od występujących problemów.

Te z kolei przyczyniają się do wyzwolenia przemocy, której ofiarami padają zazwyczaj kobiety i dzieci.

Wykres 5. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

4.5 Niepełnosprawność

W myśl ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy. Niepełnosprawność jest poważnym problemem społecznym bowiem w znacznym stopniu rzutuje na jakość życia i utrudnia uczestniczenie w pełni w życiu społecznym. Prawne potwierdzenie statusu osoby niepełnosprawnej wymaga uzyskania orzeczenia.

Wyróżniamy trzy stopnie niepełnosprawności:

– **znaczny** - do tego stopnia zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,

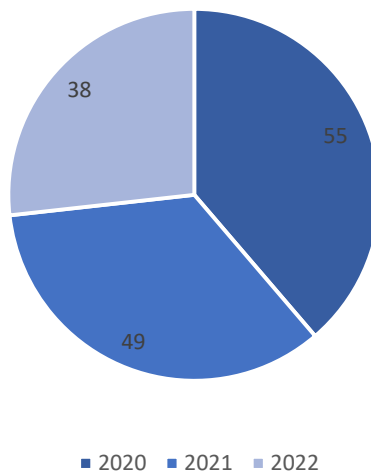

– **umiarkowany** - do tego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych,

– **lekki** - do tego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

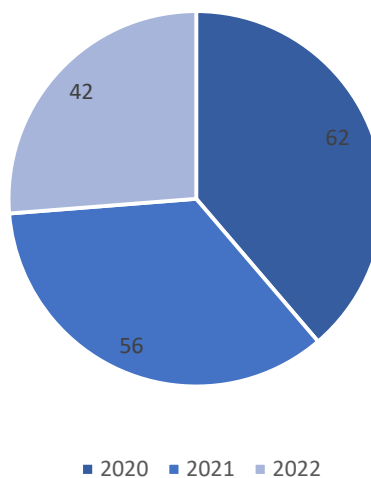
Stopień niepełnosprawności orzeka się na stałe, jeżeli według wiedzy medycznej stan zdrowia nie rokuje poprawy lub na czas określony, jeżeli według wiedzy medycznej może nastąpić poprawa stanu zdrowia. Przy kwalifikowaniu osób do stopnia niepełnosprawności bierze się pod uwagę zakres naruszenia sprawności organizmu spowodowany przez upośledzenie umysłowe, choroby psychiczne, zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, choroby narządu wzroku, upośledzenie narządu ruchu, epilepsja, choroby układu oddechowego i krążenia, choroby układu pokarmowego, moczowo - płciowego, choroby neurologiczne, inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydają powiatowe i wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności. Osoba niepełnosprawna może też legitymować się równoważnym orzeczeniem innych organów orzekania: – orzeczenie o niezdolności do pracy lekarza orzecznika ZUS, – orzeczenie o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym KRUS. Osoby, które nie ukończyły 16. roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku. Niepełnosprawność dziecka orzeka się na czas określony, jednak na czas nie dłuższy niż do ukończenia przez dziecko 16. roku życia. Orzeczenia wydają wyłącznie powiatowe i wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej
z tytułu niepełnosprawności

Wykres 6. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej
z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Wykres 7. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi						
Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	16	12	10	8	10	6

Tabela 14. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	10	4	7	9	7	5

Tabela 15. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku corocznie przystępuje do programów resortowych Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej finansowanych z Funduszu Solidarnościowego „Opieka wytchnieniowa” i „Asystent osoby niepełnosprawnej”. Oba programy cieszą się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców.

Resortowy Program „Opieka wytchnieniowa” – w ramach Funduszu Solidarnościowego

- Program kierowany jest do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Celem głównym Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- 1) dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
 - 2) osobami posiadającymi:
 - a) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - b) orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usług opieki wytchnieniowej.

Program realizowany jest w dwóch formach:

- 1) Świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w:
 - a) miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej,

- b) ośrodka wsparcia,
 - c) innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu,
 - d) domu pomocy społecznej na podstawie przyjętej przez gminę lub powiat uchwały.
- 2) Świadczenia usług opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu całodobowego w:
- a) ośrodka wsparcia,
 - b) ośrodka/placówki wpisanej do rejestru właściwego wojewody zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym,
 - c) innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu,
 - d) domu pomocy społecznej na podstawie przyjętej przez gminę lub powiat uchwały.

Opieka wytchnieniowa 2022					
Forma dzienna					
Liczba osób ogółem 15		Liczba godzin ogółem 2 821		Kwota wydatkowana	Koszty obsługi
dzieci	dorośli	dzieci	dorośli		
1	14	240	2 581	112 836,47	2 256,70
Forma całodobowa (miejsce realizacji „Górski Zakątek Opieka i Rehabilitacja”)					
Liczba osób dorosłych		Liczba dni usługi opieki wytchnieniowej		Kwota wydatkowana	Koszty obsługi
9		126		50 400,00	1 008,00

Tabela 16. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Opieka wytchnieniowa 2021					
Forma dzienna					
Liczba osób ogółem 19		Liczba godzin ogółem 2 160		Kwota wydatkowana	Koszty obsługi
dzieci	dorośli	dzieci	dorośli		
1	18	120	2 040	75 600,00	1 728,00
Forma całodobowa (miejsce realizacji „Górski Zakątek Opieka i Rehabilitacja”)					
Liczba osób dorosłych		Liczba dni usługi opieki wytchnieniowej		Kwota wydatkowana	Koszty obsługi
8		94		28 200,00	1 140,00

Tabela 17. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Opieka wytchnieniowa 2020					
Forma dzienna					
Liczba osób ogółem 12		Liczba godzin ogółem 2 400		Kwota wydatkowana	Koszty obsługi
dzieci	dorośli	dzieci	dorośli		
3	9	720	1 680	82 800,00	662,40
Forma całodobowa (miejsce realizacji „Górski Zakątek Opieka i Rehabilitacja”)					
Liczba osób dorosłych		Liczba dni usługi opieki wytchnieniowej		Kwota wydatkowana	Koszty obsługi
7		98			
				19 110,00	152,88

Tabela 18. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” w ramach Funduszu

Solidarnościowego - Program zapewnia wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym:

- 1) dzieciom do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, oraz
- 2) osobom niepełnosprawnym posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności:
 - a) stopniu znacznym lub
 - b) o stopniu umiarkowanym lub
 - c) traktowane na równi do wyżej wymienionych zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Usługi asystenta w szczególności mogą polegać na pomocy asystenta w:

- a) wykonywaniu czynności dnia codziennego dla uczestnika Programu,
- b) wyjściu, powrocie lub dojazdach z uczestnikiem Programu, w wybrane przez uczestnika miejsca,
- c) załatwianiu spraw urzędowych,
- d) korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy),
- e) zaprowadzaniu dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności do placówki oświatowej lub przyprowadzaniu ich z niej.

Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej 2022				
Liczba osób ogółem			Kwota wydatkowana	Koszty obsługi
81				
Liczba godzin ogółem			569 269,16	21 584,97
14 240				
Dzieci do 16 r. ż.	Znaczny stopień niepełnosprawności i	Umiarkowany stopień niepełnosprawności		
5	55	21		
1 085 godzin	10 205 godzin	2 950 godzin		
Ponadto:				
- 3 985,15 ubezpieczenia asystentów				
- 1 726,00 środki ochrony osobistej asystentów				
- 21 584,97 koszty dojazdu oraz bilety wstępu na wydarzenia kulturalne/rozrywkowe.				

Tabela 19. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej 2021				
Liczba osób ogółem			Kwota wydatkowana	Koszty obsługi
36				
Liczba godzin ogółem				
4 725				
Dzieci do 16 r. ż.	Znaczny stopień niepełnosprawności	Umiarkowany stopień niepełnosprawności	189 000,00	3 915,50
2 osoby	26 osób	8 osób		
234 godzin	3 307,5 godzin	1 183,5 godzin		
Ponadto:				
- 894,00 ubezpieczenia asystentów				
- 1 440,00 środki ochrony osobistej asystentów				
- 4 069,79 koszty dojazdu				
- 293,10 koszty zakupów biletów wstępu na wydarzenia kulturalne/rozrywkowe.				

Tabela 20. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej 2020			
Liczba osób ogółem 25		Kwota wydatkowana	Koszty obsługi
Liczba godzin ogółem 3 780			
Znaczny stopień niepełnosprawności	Umiarkowany stopień niepełnosprawności	113 400,00	577,49
20 osób 2 854 godzin	5 osób 926 godzin		
Ponadto: - 578,00 ubezpieczenia asystentów - 1 520,00 środki ochrony osobistej asystentów			

Tabela 21. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

4.6 Uzależnienia

Uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między organizmem a substancją chemiczną, charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczania jej wpływu na psychikę lub uniknięcia objawów towarzyszących brakowi tej substancji. Każde uzależnienie prowadzi do koncentracji życia wokół czynnika uzależniającego, co prowadzi do zaniedbań na różnych obszarach: w sferze emocjonalnej, duchowej, społecznej, intelektualnej i fizycznej. Można mówić o uzależnieniu:

1. **fizycznym** (nabyta, silna potrzeba zażywania jakiejś substancji, odczuwana jako szereg dolegliwości fizycznych; odstawienie substancji prowadzi do wystąpienia zespołu objawów nazywanych zespołem abstynencyjnym),

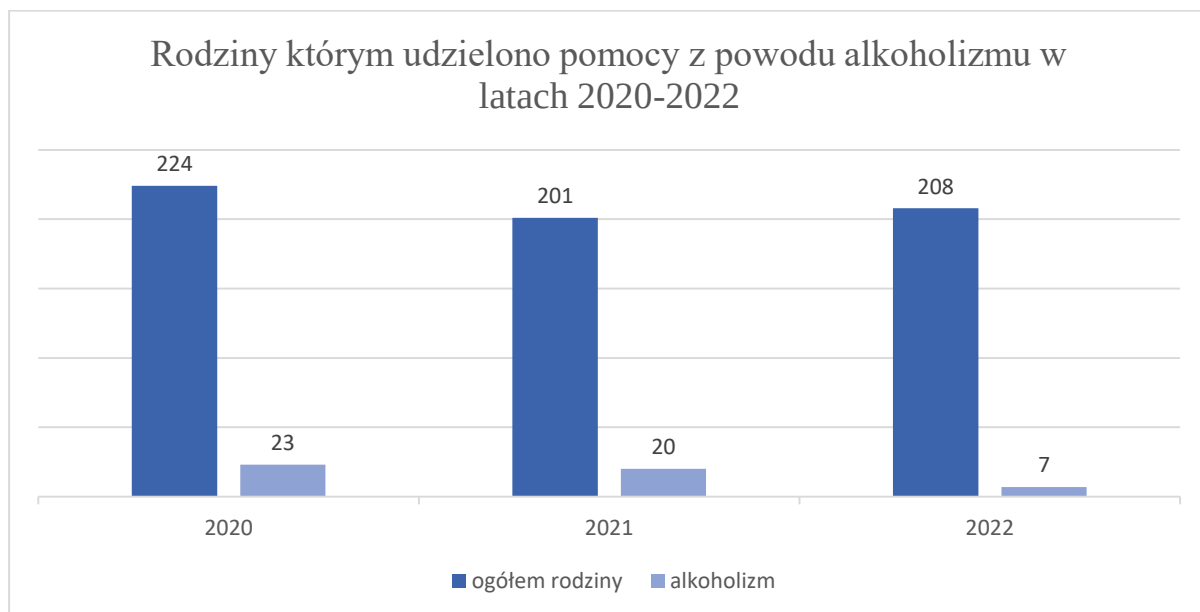
2. **uzależnieniu psychicznym** (nabyta, silna potrzeba zażycia substancji uzależniającej, jednak niespełnienie jej nie powoduje fizjologicznych następstw, jak w przypadku uzależnienia fizycznego; w przypadku uzależnienia psychicznego następuje wzrost tolerancji na działanie środka, kompulsywna konsumpcja środka kosztem swojego zdrowia oraz otoczenia, osłabienie woli, samooszukiwanie się usprawiedliwiające negatywne zachowania, brak zainteresowania otoczeniem niezwiązanym ze środkiem psychoaktywnym),

3. uzależnieniu społecznym (zażywanie substancji psychoaktywnych pod wpływem mody, w grupie ludzi podobnych do siebie; wiąże się z rezygnacją z ważnych dla siebie aktywności i ról społecznych),

4. uzależnieniu behawioralnym (niezależnym od zażywania środków psychoaktywnych)

Aby stwierdzić uzależnienie, muszą wystąpić co najmniej trzy z sześciu objawów: – silne pragnienie przyjmowania substancji albo poczucie przymusu jej przyjmowania, osoba uzależniona musi przyjąć substancję żeby czuć się dobrze, albo nie czuć się źle, – trudności w kontrolowaniu zachowania związanego z przyjmowaniem substancji, jego rozpoczęcia, zakończenia lub ilości; jeśli ktoś już sięgnie po narkotyk lub alkohol, to zaczyna w krótkim czasie powtarzać tę czynność - dochodzi do ciągu, – fizjologiczne objawy stanu odstawienia - zespoły abstynencyjne; substancje uzależniające dają nie tylko objawy w trakcie ich brania ale również w czasie ich odstawiania; każda z nich daje trochę inne objawy abstynencyjne, – zwiększenie tolerancji - coraz większe dawki są potrzebne do wywołania stanu przyjemności, – zaniebywanie alternatywnych źródeł przyjemności; osoba uzależniona traci zainteresowanie dotychczasowymi pasjami, interesuje ją tylko i wyłącznie branie narkotyków lub picie alkoholu; zamyka się w środowisku osób używających substancji uzależniających, – przyjmowanie substancji pomimo doświadczania jej szkodliwości; mimo doświadczania różnego rodzaju szkód, osoby uzależnione nadal sięgają po substancję uzależniającą; silniejszy jest przymus niż zdrowy rozsądek. Uzależnienie od środków psychoaktywnych należy do coraz powszechniejszych problemów. Alkoholizm i narkomania są problemami wielowymiarowymi, powodują szereg szkód społecznych, zdrowotnych, prowadzą do przedwczesnej śmierci. Zażywanie środków psychoaktywnych wywołuje wiele różnych problemów rodzinnych, społecznych, a także zdrowotnych. Problem dotyka wszystkich grup społecznych, bez względu na region, wiek, wykształcenie i status finansowy. Biorąc pod uwagę zasięg problemów związanych z uzależnieniem od środków psychoaktywnych, skuteczne mogą być tylko działania kompleksowe, zaplanowane na szeroką skalę, a ich realizowanie wymaga zaangażowania wielu różnych instytucji, organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej.

Wykres 8. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Wykres nr 8 przedstawia liczbę rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku w latach 2020-2022, w związku z problemem alkoholowym. W roku 2020 osoby objęte tą pomocą stanowiły 10 % ogółu liczby rodzin korzystających z pomocy Ośrodka, w roku 2021 sytuacja była taka sama pomoc w związku z alkoholizmem stanowiła 10% ogółu rodzin korzystających, natomiast w roku 2022 odnotowujemy spadek w związku z przyznaniem pomocy z powodu alkoholizmu do poziomu 3% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu			
	Rok		
	2020	2021	2022
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	43	54	48
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	4	0	0
Zakłócenie porządku publicznego	122	134	122
Podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	0	0	1
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	25	27	31
Ogółem	194	215	202

Tabela 22. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Szczyrku

Największa liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu miała miejsce w roku 2021 w sumie było to 215 odnotowanych przypadków.

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych			
	Rok		
	2020	2021	2022
Posiedzenia KRPA	12	12	12
Posiedzenia podkomisji interwencyjno-motywuującej	6	7	6
Przeprowadzone rozmowy motywujące	18	22	14
Wnioski o leczenie odwykowe	5	6	6
Zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	5	2	1
Wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	2	2	2
Postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	42	32	36
Szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	2	3	2
Ogółem	92	86	79

Tabela 23. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Powyższa tabela nr 22 przedstawia działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022 jak widać z danych w roku 2022 było ogółem podjętych 79 działań, w porównaniu z rokiem 2021 liczba zmalała o 7.

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Przeciw Przemocy w Rodzinie			
	Rok		
	2020	2021	2022
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu (ogółem)	24	20	22
Rodziny z problemem alkoholowym	16	16	12

Tabela 24. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny świadczy następujące usługi:

- prawnicze,
- psychologiczne,
- terapeutyczne.

Zakres działań:

Świetlica działająca w formie warsztatów zleconych przez Urząd Miejski – Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do której uczęszcza ok. 20 dzieci w tym dwoje z rodzin alkoholowych.

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży:

- 2020 (Profilaktyka uzależnień i przemocy w szkole)

Liczba osób uczestniczących:

- uczniowie – 135
- nauczyciele – 38
- rodzice – 135

- 2021 (Profilaktyka uzależnień i przemocy w szkole, energetyki, alkohol, dopalacze i hejt jako główne zagrożenie dla dzieci i młodzieży)

Liczba osób uczestniczących:

- uczniowie – 212
- nauczyciele – 42
- rodzice – 0

- 2022 (Profilaktyka uzależnień psychofizycznych, uzależnienia behawioralne oraz profilaktyka prozdrowotna u dzieci i młodzieży, energetyki, alkohol, dopalacze, fonoholizm)

Liczba osób uczestniczących:

- uczniowie – 240
- nauczyciele – 64
- rodzice – 0

Inne działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży:

• 2020

- Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób 45 dodatkowo 30 półkolonie),
- Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób 130),
- Organizacja imprezy bezalkoholowej promującej trzeźwość (ilość osób ok. 3500)

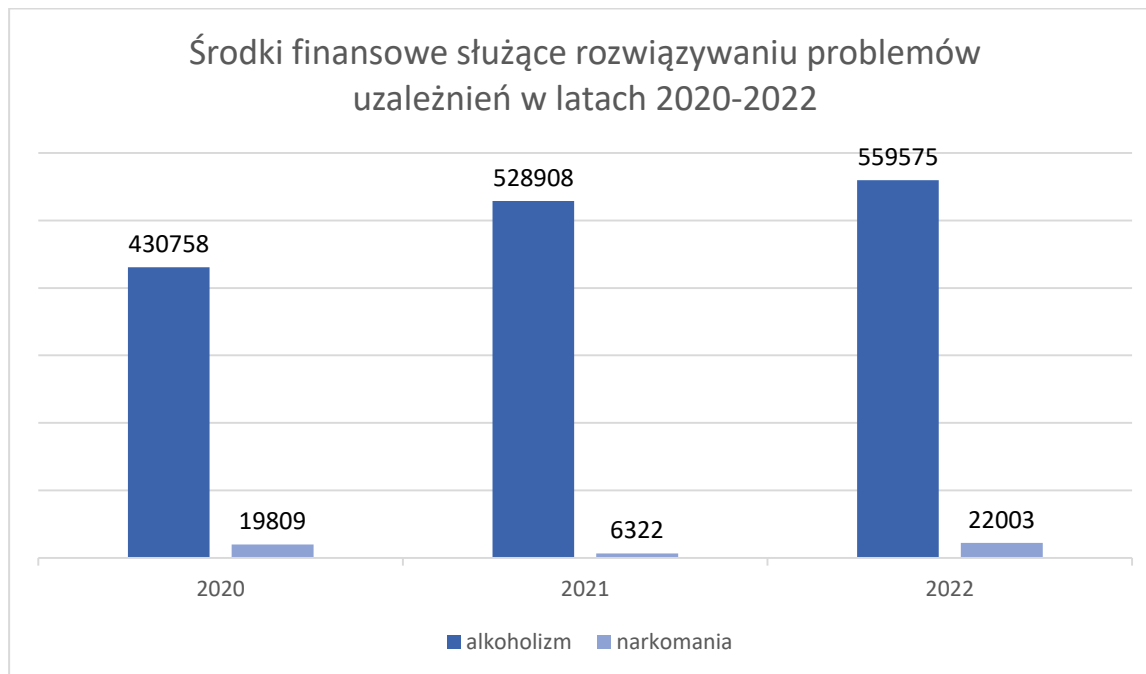
• 2021

- Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób 77 dodatkowo 30 półkolonie)
- Organizacja imprezy bezalkoholowej promującej trzeźwość (ilość osób ok. 3500)

• 2022

- Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób 44 dodatkowo 30 półkolonie)

- Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób 148)
- Organizacja imprezy bezalkoholowej promującej trzeźwość (ilość osób ok. 3500)

Wykres 9. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Jak pokazuje wykres nr 9 widoczny mamy wzrost środków służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych w roku 2020 na ten cel przeznaczono 430 758 zł, w roku 2021 528 908 zł, natomiast w roku 2022 była to kwota 559 575 zł, tak więc w roku 2022 mamy wzrost o 30 667 w porównaniu z rokiem poprzednim.

4.7 Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Skala przemocy w rodzinie jako zjawiska zachodzącego w środowisku zamkniętym, jest niezwykle trudna do oszacowania. Ważnym elementem diagnozy problemu przemocy jest analiza danych zawartych w formularzach Niebieskich Kartach. Wypełnienie formularza następuje w przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia o występowaniu przemocy w rodzinie. Rozpoczęcie procedury następuje w wyniku wypełnienia formularza Niebieskiej Karty przez jeden z pięciu uprawnionych ustawowo podmiotów tj. Policję, ośrodek pomocy społecznej, komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, placówki ochrony zdrowia i placówki oświatowe. Procedura Niebieskiej Karty konsoliduje działania różnych służb w celu przerwania przemocy w rodzinie w przypadku jej występowania. Procedura jest realizowana

przez powołane przez Zespół Interdyscyplinarny grupy robocze do czasu ustania przemocy w rodzinie lub ustalenia, że brak jest podstaw do prowadzenia procedury.

Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie w Szczyrku w latach 2020-2022			
Rok	2020	2021	2022
Liczba ofiar przemocy w rodzinie:			
Kobiety	8	6	1
Mężczyźni	1	1	0
Liczba sprawców przemocy w rodzinie:			
Kobiety	0	1	0
Mężczyźni	9	6	1
Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu:			
Kobiety	0	1	0
Mężczyźni	7	3	1

Tabela 25. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Szczyrku

W roku 2022 odnotowany był znaczny spadek interwencji związanych z przemocą w rodzinie mieliśmy tylko jedną odnotowaną ofiarę.

Wszczęcie procedury „Niebieska Karta przez KP w Szczyrku”		
2020	2021	2022
9	7	1

Tabela 26. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Szczyrku

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego			
	2020	2021	2022
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
Liczba utworzonych grup roboczych	10	11	2
Liczba posiedzeń grup roboczych	113	94	45
Liczba rodzin objętych pomocą Grup Roboczych	25	25	12
Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych	59	58	31

W związku z procedurą „Niebieska Karta” A			
Wpłynęło z Ośrodka Pomocy Społecznej	1	4	1
Wpłynęło z policji	8	5	1
Wpłynęło z placówek oświatowych	0	1	0
Wpłynęło z innego Ośrodka Pomocy Społecznej	1	1	0

Tabela 27. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie			
	2020	2021	2022
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem	36	29	33
w tym:			
Kobiety	25	19	19
Mężczyźni	2	5	11
Dzieci	9	5	3
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa ogółem	36	29	33
w tym:			
psychologicznego	28	29	33
prawnego	15	11	10

Tabela 28. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Liczba ofiar związanych z przemocą w rodzinie			
Rok	2020	2021	2022
Liczba ofiar przemocy w rodzinie (ogółem)	36	26	16
W tym:			
Kobiety	25	18	10
Mężczyźni	2	3	2
Dzieci	9	5	4
Liczba sprawców przemocy w rodzinie (ogółem)	23	25	12

Tabela 29. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Jak pokazuje tabela 29 liczba ofiar związanych z przemocą w rodzinie spada w porównaniu rok do roku. W roku 2022 było aż o 20 przypadków mniej niż w roku 2020.

4.8 Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego, której celem jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych jej członków, a w szczególności dzieci. Jej prawidłowe funkcjonowanie ma istotny wpływ na właściwe funkcjonowanie środowiska lokalnego. W Mieście Szczyrk jest wiele rodzin dysfunkcyjnych, które nie są zdolne do stworzenia właściwych warunków socjalno-bytowych i opiekuńczo-wychowawczych oraz nie wypełniają podstawowych funkcji rodziny. Bezradność wynika z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z agresywnym zachowaniem dzieci, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc i wsparcie zmierzają do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych. Rodziny z dziećmi w Mieście Szczyrk korzystają z różnych form pomocy realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Korzystają ze świadczeń pieniężnych (zasiłki stałe, okresowe i celowe), niepieniężnych (posiłki) w usługach, pracy socjalnej i innych. W tabeli 29 na przestrzeni badanego okresu wyraźnie widać spadek liczby rodzin, które wymagały pomocy i wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych, gdyż są wypłacane różne świadczenia pieniężne wspierające rodzinę.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2020-2022			
Nazwa	Rok		
	2020	2021	2022
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	28	27	22
W tym: Rodziny niepełne	4	3	1
Rodziny wielodzietne	2	1	1

Tabela 30. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

MOPS w Szczyrku pomaga osobom i rodzinom w ramach pracy socjalnej w rozwiązywaniu ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są sami w stanie przezwyciężyć wykorzystując własne zasoby, możliwości i uprawnienia. Ta pomoc ma na celu wzmocnienie

lub odzyskanie zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz warunków sprzyjających temu celowi.

W związku z różnymi problemami wychowawczymi w rodzinach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku zatrudnia asystenta rodziny, który prowadzi pracę z rodzinami w miejscu ich zamieszkania, udziela pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego, rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, problemów socjalnych występujących w rodzinach, wspiera aktywność społeczną rodzin. Liczba rodzin korzystających z usług asystenta w ostatnim roku zmalała w stosunku do lat poprzednich, co wynika z tabeli nr 30.

Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny			
	2020	2021	2022
Liczba asystentów	1	1	1
Liczba rodzin które korzystały z usług asystentów rodziny	5	5	3

Tabela 31. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

4.9 Przestępczość i bezpieczeństwo publiczne

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwie piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność miasta Szczyrk. Bezpieczeństwo publiczne jest związane m.in. z występowaniem i wykrywalnością przestępstw. Zgodnie z definicją za przestępstwo uznaje się czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę Kodeks Karny z dnia 6 czerwca 1997 r.. Przestępstwo jest czynem o dużej szkodliwości społecznej, który jest karalny, zawiniony oraz bezprawny.

Przestępstwa na terenie Szczyrku w latach 2020-2022			
	Rok		
	2020	2021	2022
Kradzież z włamaniem	25	21	19
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	15	19	6
Pobicie	2	1	3
Uszkodzenia mienia	15	18	14
Kradzież mienia	28	35	33

Tabela 32. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Szczyrku

Z danych KP przedstawionych w Tabeli 31 wynika, iż przestępczość na terenie Szczyrku utrzymuje się na porównywalnym poziomie w latach 2020, 2021 i 2022. Zauważyć można, iż najwięcej notowanych przestępstw dotyczy kradzieży mienia.

4.10 Funkcjonowanie osób starszych

Starzenie się populacji to jeden z najważniejszych procesów demograficznych jaki zachodzi we współczesnym świecie. Demograficznie za stare uważa się te społeczeństwa, w których odsetek ludzi po 60. roku życia przekroczył 12%. Ten próg starości Polska osiągnęła już w latach 60 ubiegłego wieku. W województwie śląskim prognozowana jest coraz mniejsza dzietność przy wydłużającym się stale trwaniu życia, stąd też liczba seniorów w województwie będzie charakteryzować się szybkim tempem wzrostu, co przy przewidywanym do 2030 roku spadku liczby ludności województwa, doprowadzi do sytuacji, gdy niemal 30% ludności stanowić będą osoby po 60 roku życia, przy aż 1/9 populacji, która osiągnie wiek co najmniej 75 lat.

Proces starzenia się, przebiega w sferze biologicznej, psychologicznej i społecznej osoby, przy czym sfery te wzajemnie na siebie wpływają, tak iż zmiana w jednej może istotnie wpłynąć na zmiany pozostałych. Pierwszym ujęciem określającym starość jest wiek biologiczny. Światowa Organizacja Zdrowia przyjmuje wiek 60. lat jako początek starości, przy czym dzieli starość na fazy - wczesną starość (60 - 74 lata), późną starość (75 do 89 lat) oraz długowieczność (powyżej 90 lat). Istotne dla tego obszaru są wszelkie zmiany w zakresie podstawowych biologicznych funkcji życiowych oraz zmiany w działaniu narządów. Sam proces jest nieodwracalny, choć może być spowolniony, dzięki odpowiedniej aktywności, stąd nie zawsze przekłada się wprost na jakość starzenia się. Drugie ujęcie wiąże starość z wiekiem psychicznym tj. poziomem funkcjonowania intelektualnego, zdolności zmysłowych, sprawności przystosowawczej i odporności psychicznej. Zmiany biologiczne w sposób jednoznaczny wpływają najczęściej na ubytki w tym obszarze. Pogłębiane są najczęściej sytuacjami kryzysowymi, z którymi muszą się zmagać osoby zaprzestające aktywności zawodowej, pogorszeniem stanu zdrowia, kondycji, chorobą i śmiercią współmałżonka, poczuciem utraty użyteczności dla innych, narastającą samotnością itp. Psychologiczne przejawy starzenia nakładają się na ukształtowaną przez lata strukturę osobowości. Trzecie podejście tj. wiek społeczny określa sytuację społeczną osób starszych, związaną z pełnieniem przez nie nowych ról społecznych. W miejsce pracownika, osoba starsza przechodzi stopniowo w rolę konsumenta czasu wolnego oraz biorcy świadczeń społecznych. Zmiany te wiążą się często z obniżeniem statusu ekonomicznego, skutkują zmianą stylu życia, często pogłębiając

się zależnością od młodszych osób, aż do przyjęcia roli osoby wymagającej opieki i wsparcia. Proces starzenia się, w ujęciu medycznym zwykle przyjmuje trzy podstawowe kierunki: – naturalny stan, w którym odczuwane są straty i deficyty, ale bez przejawów traumatycznych kryzysów, – pozytywny - w którym proces zachodzi łagodnie i może być spowolniony dzięki aktywności, – patologiczny - szybko narastające upośledzenie szeregu funkcji życiowych powiązane z polipatologią - kumulacją licznych jednostek chorobowych. Każda osoba starsza indywidualnie adaptuje się do zachodzącego procesu. Choć u większości osób starszych obserwuje się narastające problemy z lokomocją, samoobsługą, prowadzeniem gospodarstwa domowego, problemami związanymi z zastosowaniem nowych technologii i nabyciem nowych umiejętności technicznych, koniecznością wejścia w nowe role rodzinne i związane z tym napięcia, to wyodrębnić można różne indywidualne nastawienia osoby do tej sytuacji. Wyróżnia się tutaj postawę konstruktywną, integrację z otoczeniem, aktywną, zachowawczą w tym sensie, iż osoba dąży do utrzymania dotychczasowego poziomu życia. Występuje również nastawienie zależności od innych, braku dalszych aspiracji, przewrotnego postępowania, ogólne osłabienie dynamizmu życiowego i zmniejszenie zainteresowań.

Trzecią postawą osób starych jest dobrowolna izolacja, ograniczenie do minimum kontaktów z otoczeniem, niemożność znalezienia dla siebie miejsca w życiu, ucieczka od problemów, narastające poczucie zagrożenia o przyszłość. Dostrzega się też postawę rodzinną, w której dominuje wsparcie dla dzieci w wychowaniu i opiece nad wnukami jako istoty tego czasu życia. Wyodrębnić też można nastawienia nieprzychylnie otoczeniu, z niechęcią do własnego życia, pasywnością, postępującą regresją w funkcjonowaniu, niekiedy utratą poczucia rzeczywistości i wymuszania wsparcia od innych. Stereotypowo starość postrzegana jest jako zjawisko negatywne, wraz ze zmianami społecznymi oraz postępem technologicznym i przemianami kulturowymi oraz obyczajowymi, podejście to ulega stopniowej zmianie. Odchodzi się od formułowanych wobec osób starczych społecznych oczekiwań ograniczających ich aktywność do wyłącznie wąsko zdefiniowanych ról społecznych i narzucanym form wymagań i aktywności. Zwraca się dziś uwagę na tzw. estetykę starości i jakość starzenia się. Podkreśla się wszystkie formy aktywności osób starszych, które mają na celu przeciwdziałanie ekskluzji społecznej i zjawisku ageizmu tj. przejawiania niechęci wobec osób starszych jako grupy społecznej. Estetyka starzenia się wiąże się z fizjologią i patologicznymi zmianami związanymi ze starością. Jest to proces dynamiczny, jednak poddający się oddziaływaniom profilaktycznym i leczniczym. Estetyka starzenia się wiąże się więc z szeroko ujmowaną profilaktyką geriatryczną. Ważną rolę odgrywa tutaj motywacja

osoby starszej. Kształtować ją może ona sama, jej rodzina, środowisko, w którym przebywa jak i konkretne sytuacje. Estetyka starzenia się i jakość starzenia się są bezpośrednio powiązane ze stanem zdrowia seniora, zachowanej sprawności psychofizycznej, zdolności adaptacji do nowej fazy życia, ale wpływ na nią mają także warunki bytowe - sytuacja mieszkaniowa, domowe finanse oraz społeczne - posiadanie rodziny lub bliskich znajomych oraz szczególnie istotny dla seniorów poziom dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej i rehabilitacji. Nasilają się dzisiaj działania mające na celu kreowanie własnej starości. Umożliwiają to takie formy aktywności, jak uniwersytety trzeciego wieku, rekreacji ruchowej (np. nordic walking), gry i zabawy czasu wolnego (np. brydż, szachy). Dzisiejsze wsparcie instytucjonalne opiera się na dążeniu do utrzymania osoby starszej jak najdłużej w jej środowisku.

Gmina Szczyrk prowadzi liczne Programy i Projekty wspierające osoby starsze. W tym m. in.:

Program „Opieka 75+” Program ma na celu zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, samotnie gospodarującymi, a także pozostają w rodzinie oraz mieszkają na terenach gmin do 60 tys. mieszkańców.

Świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach programu „Opieka 75+”		
2020	2021	2022
Dofinansowanie 2 762,50	Dofinansowanie 7 432,50	Dofinansowanie 8 291,50
Łączny wydatek 5 700,68	Łączny wydatek 14 865,00	Łączny wydatek 16 583,00

Tabela 33. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

W 2020 roku został utworzony Klub Seniora w Gminie Szczyrk w ramach **Programu wieloletni „Senior+” na lata 2015-2020 - Moduł I Utworzenie lub wyposażenie placówki „Senior+” (edycja 2020)**, zlokalizowany w budynku przy ul. Granicznej 1 w Szczyrku, powołany Uchwałą nr XXV/195/2020 Rady Miejskiej w Szczyrku z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie utworzenia ośrodka wsparcia pod nazwą Klub Seniora i połączenia go z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Szczyrku.

W ramach adaptacji lokalu powstały następujące pomieszczenia:

- pomieszczenie ogólnodostępne wyposażone m.in. w stoły i krzesła pełniące funkcję sali spotkań,
- aneks kuchenny, wyposażony w sprzęty, urządzenia i naczynia do przygotowania i spożycia posiłku,

- łazienka wyposażona w 2 toalety (dla kobiet i mężczyzn) i umywalkę,
- wydzielone miejsce pełniące funkcję szatni dla seniorów,
- pomieszczenie do zajęć rehabilitacyjno-ruchowych z niezbędnym wyposażeniem stosownie do wieku uczestników,
- wydzielone miejsce klubowe wyposażone w sprzęt RTV, komputer z dostępem do Internetu, meble.

Celem uruchomienia Klubu Seniora było zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym osób starszych poprzez udostępnienie nieaktywnym zawodowo osobom w wieku 60+ zamieszkującym w gminie Szczyrk miejsca, które pozwoli na aktywne spędzenie czasu, a także zaktywizuje i zaangażuje seniorów w działania samopomocowe oraz działania wolontarystyczne na rzecz środowiska lokalnego.

W 2021 roku utworzono 15 miejsc dla nieaktywnych zawodowo mieszkank i mieszkańców Gminy Szczyrk, w wieku powyższej 60 roku życia. Ze względu na zapotrzebowanie społeczne oraz pozyskanie środków europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 –2020 (Projekt „Klub Seniora w Gminie Szczyrk”), w 2022 roku zwiększeniu uległa liczba miejsc w Klubie z 15 na 27 miejsc.

Program wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025 – Moduł II Zapewnienie funkcjonowania placówki „Senior+” (edycja 2021)
Dofinansowanie 26 700,00
Wkład własny 26 700,00
Program wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025 – Moduł II Zapewnienie funkcjonowania placówki „Senior+” (edycja 2022)
Dofinansowanie 52 488,00
Wkład własny 52 488,00

Tabela 34. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku

Zajęcia w Klubie prowadzone były co do zasady 5 razy w tygodniu (od poniedziałku do piątku), w wymiarze 8h godzin dziennie, nie mniej jednak niż 20 godzin tygodniowo.

Zajęcia prowadzone były przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje i kompetencje, adekwatne do tematyki poruszanej w danym dniu. Wspomagająco pracę

świadczył opiekun oraz animator aktywizacji seniorów, tak aby założone cele i działania wdrażane były skutecznie i w komfortowych dla seniorek i seniorów warunkach. Animator zapewniał również wsparcie emocjonalne oraz motywował do działania m.in. poprzez inicjowanie różnorodnych działań aktywizujących, takich jak np. zajęcia kulinarne, wizyty lokalnej grupy teatralnej założonej przez seniorów, aktywne spędzanie czasu na świeżym powietrzu obejmujące spacer, korzystanie z ogólnodostępnych publicznych siłowni znajdujących na terenie Gminy Szczyrk. Specjaliści, którzy prowadzili zajęcia w klubie to terapeuci, specjaliści ds. usług społecznych, fizjoterapeuci oraz inni, zakres usług dostosowywany był na bieżąco do potrzeb i oczekiwań uczestniczek i uczestników Klubu.

4.10 Wyniki badania ankietowego mieszkańców dotyczące głównych problemów społecznych w mieście i podsumowanie badania

Na przełomie kwietnia i maja 2023 r. zrealizowano badania ankietowe dorosłych mieszkańców Miasta Szczyrk.

Badanie dotyczyło takich obszarów jak niepełnosprawność, starość, ubóstwo, bezrobocie, bezdomność, trudności opiekuńcze – wychowawcze, uzależnienia, przemoc w rodzinie.

W pierwszej części badania ankietowani poproszeni zostali o wytypowanie najważniejszych problemów w mieście, wytypowanie grup osób najbardziej dotkniętych skutkami tych problemów oraz o to co należy wg badanych zrobić, aby poprawić sytuację osób i rodzin w Szczyrku. Ankietowani wskazali na problem uzależnień oraz przemoc w rodzinie jako wiodące problemy w mieście oraz niepełnosprawność, długotrwałą chorobę i starość. Wskazali również, iż grupą osób najbardziej dotkniętą skutkami tych problemów to „rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy domowej” oraz „osoby starsze, niepełnosprawne i samotne”.

Badani wskazali na propozycje, które mogłyby poprawić sytuację osób i rodzin w Szczyrku. Znalazły się wśród nich:

1. Organizować czas wolny dla dzieci i młodzieży (53% wskazań),
2. Tworzyć lokalne programy opiekuńcze dla osób starszych (46 % wskazań),
3. Organizować działania profilaktyczne mające na celu zmniejszenie skali problemów związanych z uzależnieniami i przemocą (36% wskazań),
4. Edukować rodziny dotknięte problemami (30% wskazań).

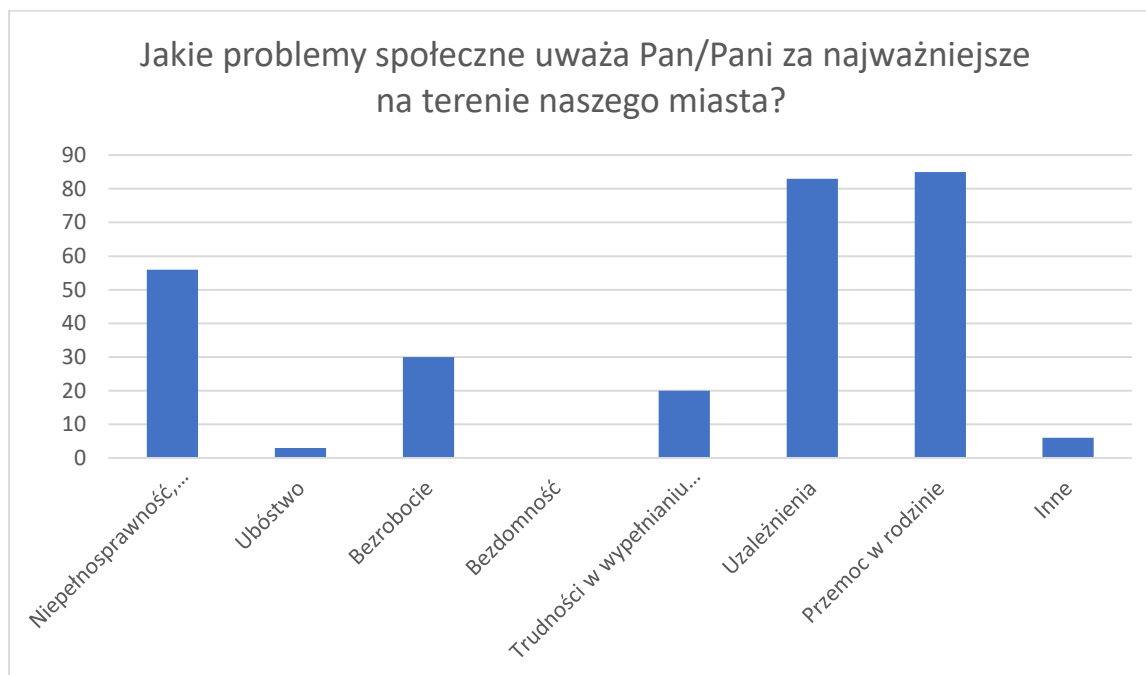

Tabela 35. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców

Badając obszar niepełnosprawności, długotrwałej choroby i starości zapytano o problemy najczęściej dotykające osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby starsze w mieście. Badani zwrócili uwagę przede wszystkim na utrudniony dostęp do świadczeń medycznych jako główne problemy z którymi borykają się osoby z niepełnosprawnościami. Jeśli chodzi natomiast o osoby starsze to ponad 80% ankietowanych wskazało na „niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego” jako problem, z którym najczęściej borykają się seniorzy. Na kolejnym miejscu znalazła się „samotność i izolacja społeczna” (ponad 50% wskazań).

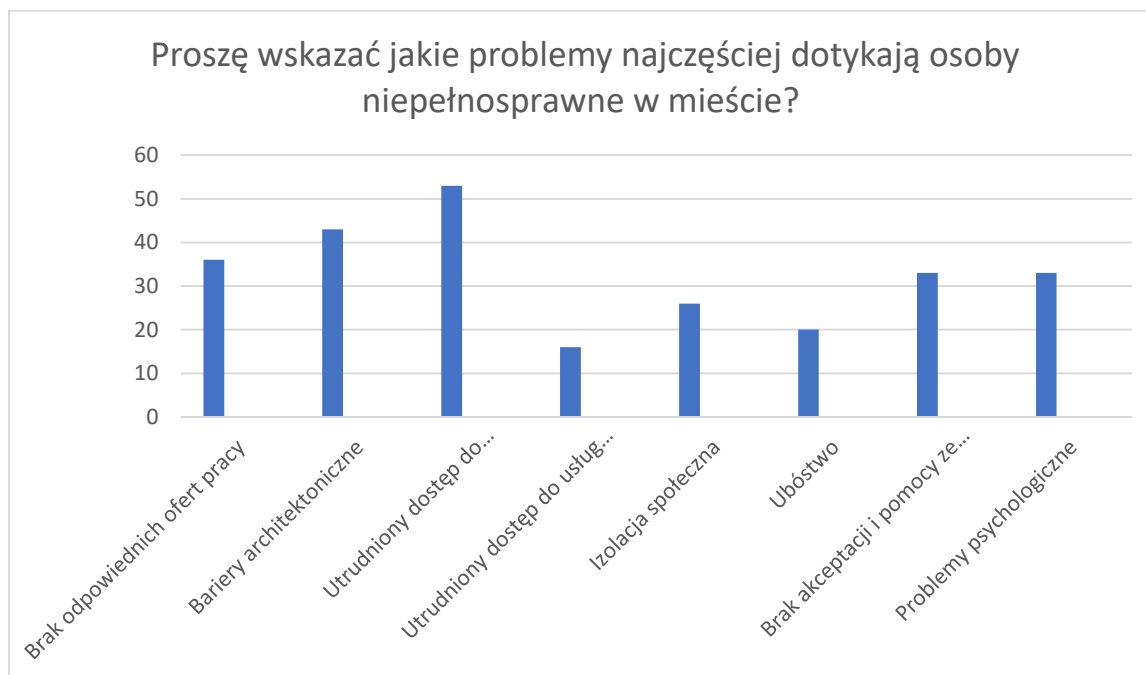

Tabela 36. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.

Tabela 37. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.

W kolejnej części badania pytano mieszkańców o przyczyny popadania w ubóstwo. Ponad 96% ankietowanych wskazało za główną przyczynę takiego stanu rzeczy „uzależnienia”, ponadto „niepełnosprawność i choroby oraz niechęć do pracy”.

Ankietowani wskazali na przeciętny poziom bezrobocia w swoim mieście, niemniej wskazali również „na niechęć do podjęcia pracy za główne źródło powodu bycia bezrobotnym.

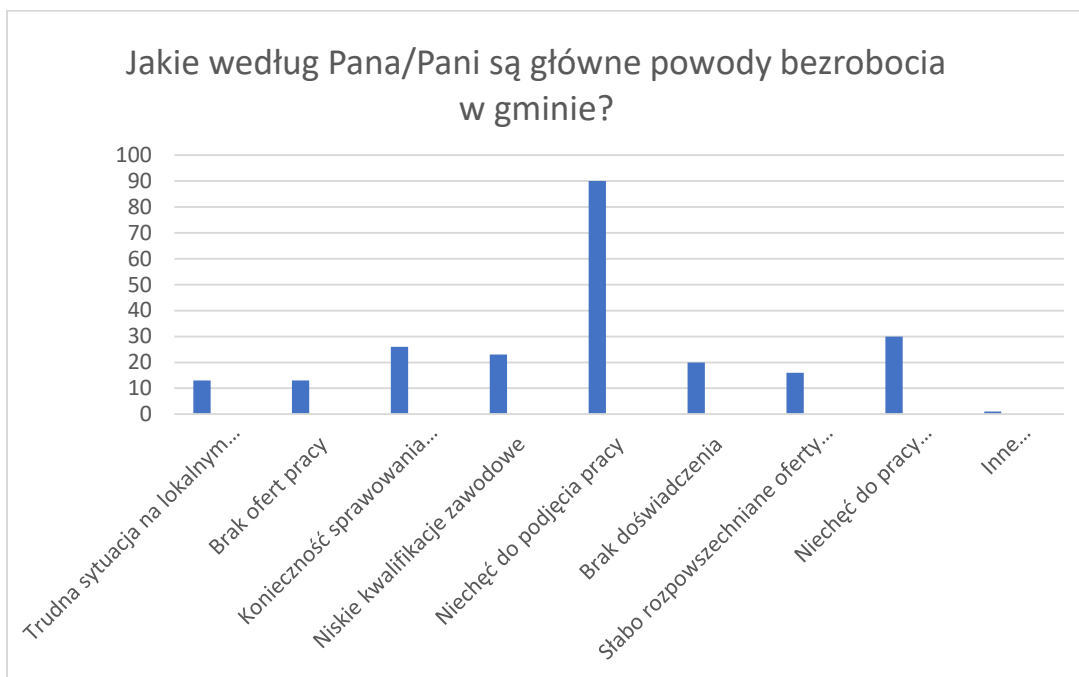

Tabela 38. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.

Kolejnym problemem społecznym, o który zapytano podczas badania ankietowego był problem bezdomności. 40% badanych mieszkańców wskazało, iż problem bezdomności to raczej istotny problem w ich mieście. Niemalże tyle samo osób było odmiennego zdania. Badani wskazali na powody bezdomności: bezrobocie (26% wskazań), brak miejsc w domach opieki społecznej (23 % wskazań), brak wystarczającej liczby mieszkań (16 % wskazań). Ponadto wskazano na alkoholizm, uzależnienia, bezdomność z wyboru, niechęć do pracy.

Ankietowani odpowiadali na pytania dotyczące trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz na pytanie dotyczące negatywnych zjawisk odnoszących się do dzieci i młodzieży występujących w mieście.

Ponad 70% ankietowanych wskazała za główną przyczynę trudności „uzależnienia”. Ponadto wskazano również na „konflikty w rodzinie” oraz „niskie umiejętności rodzicielskie” i „niepełnosprawność/długotrwała choroba”.

Tabela 39. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców

Ankietowani wskazali również na negatywne zjawiska w mieście odnoszące się do dzieci i młodzieży. Przede wszystkim wskazali na problem „uzależnień od nowoczesnych technologii, problem wulgarności i agresji oraz sięganie przez dzieci i młodzież po substancje uzależniające takie jak np. alkohol, narkotyki, dopalacze)”.

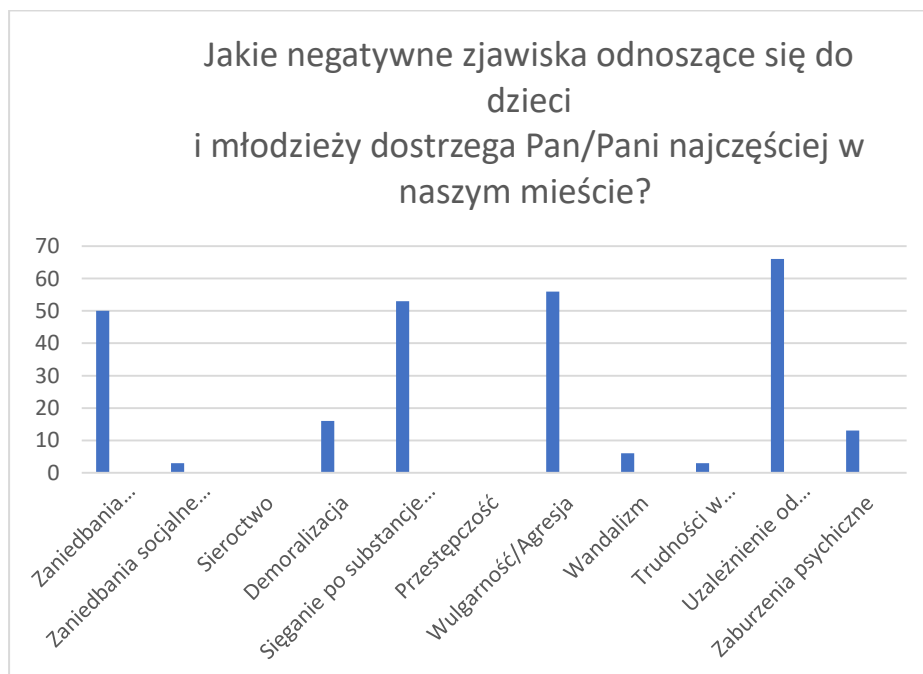

Tabela 40. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.

Kolejno pytano o problem uzależnień w mieście ogólnie oraz o problem uzależnienia od alkoholu i narkotyków. Ponad 63 % ankietowanych wskazało, iż zna przypadki uzależnienia

od alkoholu. Inaczej niż w przypadku uzależnienia od narkotyków. W tym przypadku tylko 6% ankietowanych wskazało pozytywnie. Wskazania ankietowanych zamieszczono w tabeli poniżej.

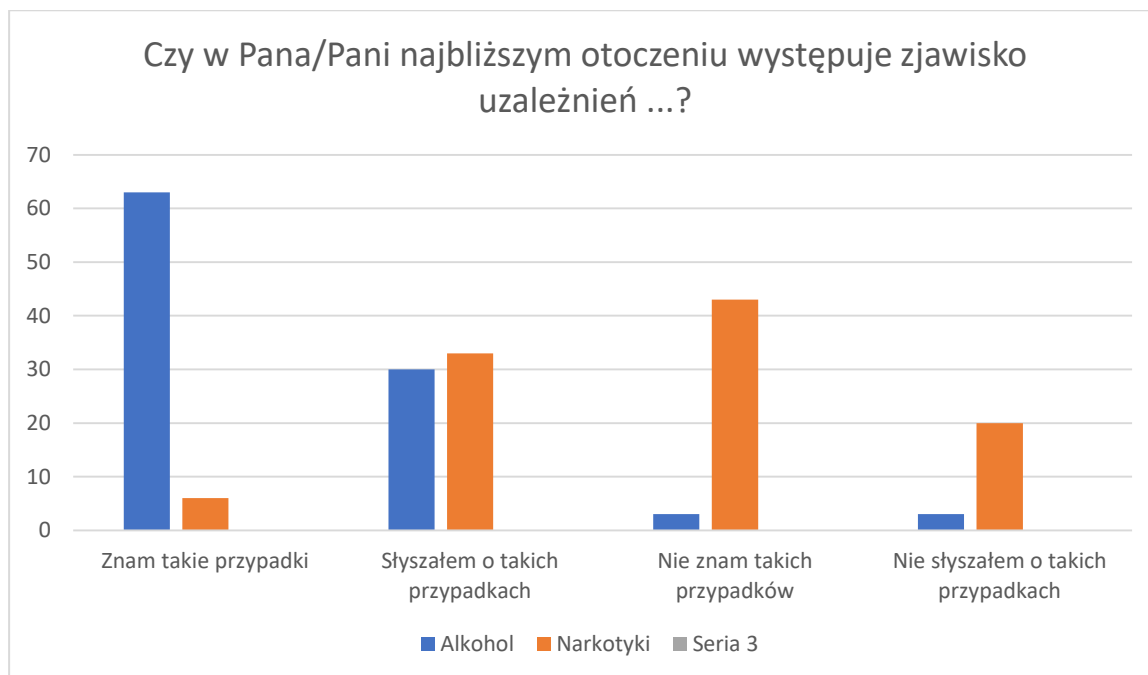

Tabela 41. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców

Ankietowani wyrazili swoją opinię dotyczącą skali występowania w Szczyrku problemu uzależnienia od narkotyków. Warto zauważyć, iż ponad 46% respondentów uważa problem uzależnienia od alkoholu za wysoki.

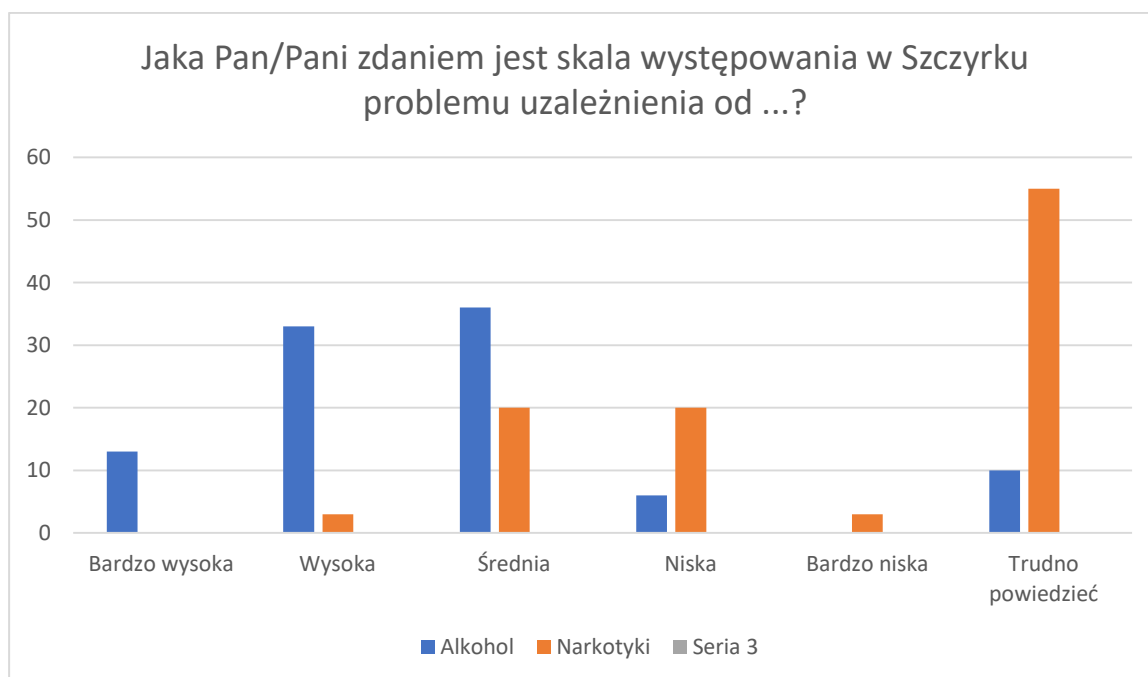

Tabela 42. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.

Badani wskazali również na przyczyn uzależnień. Za główne uznali:

1. Konflikty rodzinne/rozpad rodziny (56 % wskazań),
2. Niezaradność życiowa (50% wskazań),
3. Łatwa dostępność do środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze) (33% wskazań).

Ostatnim obszarem, o który zapytano ankietowanych to przemoc w rodzinie. Pytano zarówno o wiedzę dotyczącą występowania przemocy w rodzinie oraz o przyczyny występowania przemocy domowej. Zwrócono przede wszystkim uwagę na problem uzależnień jako główną przyczynę przemocy w rodzinie. Na kolejnych miejscach znalazły się „wzorce pokoleniowe” oraz „zazdrość”.

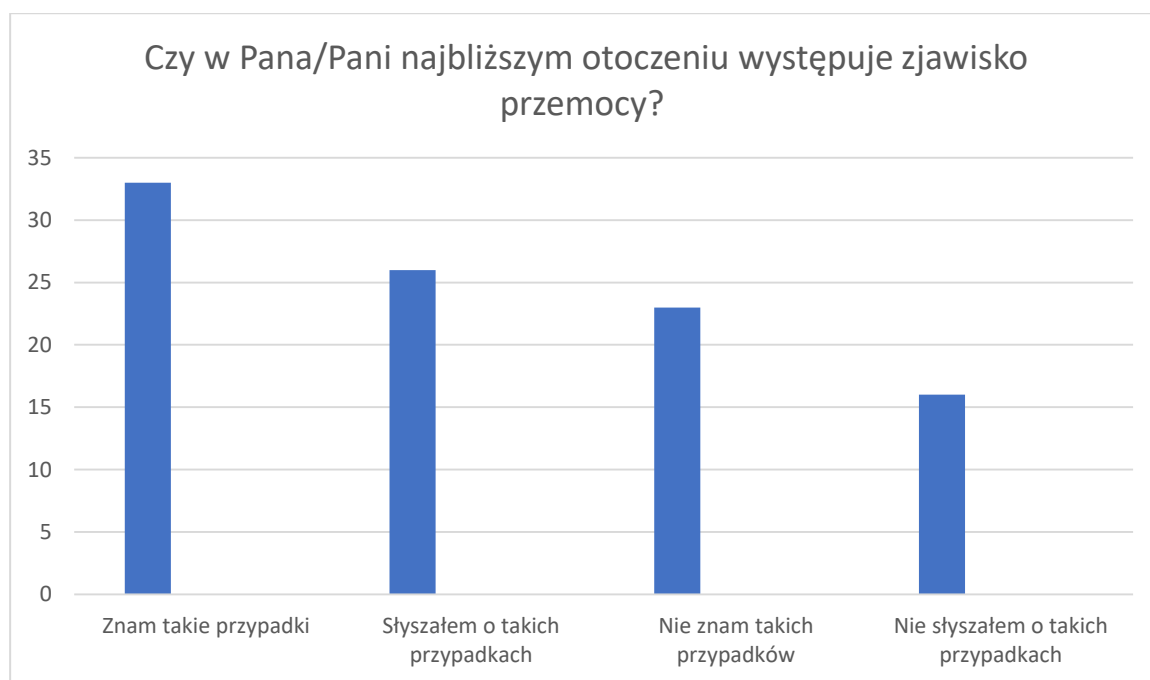

Tabela 43. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.

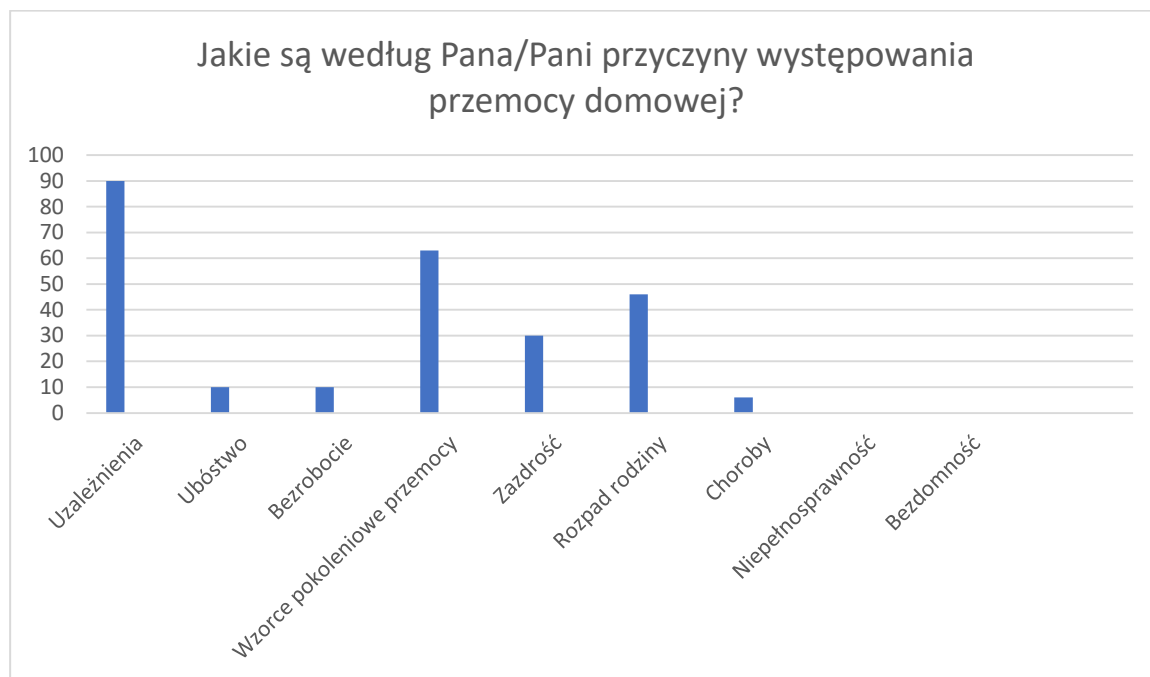

Tabela 44. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.

Analiza SWOT

W celu ustalenia priorytetów rozwojowych zastosowano analizę SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy i obejmuje następujące obszary:

Obszar RODZINA	
Mocne strony	Słabe strony
1. Dobrze przygotowana kadra służb socjalnych. 2. Wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny. 3. Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia. 4. Doświadczenie w pomocy rodzinom z problemami. 5. Zróżnicowany system wsparcia rodziny. 6. Zwiększenie świadomości społecznej nt. zjawiska przemocy domowej. 7. Dobrze funkcjonujący system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	1. Wielość problemów w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. 2. Deficyt placówek resocjalizacyjnych dla nieletnich, domów dla samotnych matek oraz ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie. 3. Brak grup i ośrodków wsparcia dla osób i rodzin samotnie wychowujących dzieci. 4. Trudności opiekuńczo – wychowawcze. 5. Niewystarczająca liczba pozalekcyjnych i pozaszkolnych zajęć dla dzieci w wieku szkolnym.
Szanse	Zagrożenia
1. Dostępność zewnętrznych instrumentów finansowych na działania profilaktyczne, rewitalizacyjne oraz z zakresu integracji społecznej.	1. Zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej na jednopokoleniową oraz zwiększająca się skala samotnego rodzicielstwa i związane z tym trudności opiekuńcze. 2. Występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień,

2. Prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych. 3. Wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców. 4. Rozwój pieczy zastępczej.	zjawiska rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa. 3. Utrzymanie niekorzystnych tendencji demograficznych (depopulacja, starzenie się).
Obszar WYKLUCZENIE I ZAGROŻENIE WYKLUCZENIEM	
Mocne strony	Słabe strony
1. Pozytywne nastawienie mieszkańców wobec osób z niepełnosprawnościami. 2. Rozwinięta pomoc dla bezdomnych. 3. Prężnie działający Klub Seniora. 4. Proaktywna postawa mieszkańców względem zmniejszania bezrobocia i ubóstwa. 5. Współpraca pomiędzy organizacjami pozarządowymi a miastem Szczyrk.	1. Wysoki odsetek bezrobocia wśród grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2. Brak odpowiednich miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 3. Bierna postawa świadczeniobiorców, którzy nie są zainteresowani podejmowaniem zatrudnienia. 4. Spory odsetek osób dotkniętych problemami związanymi z uzależnieniami.
Szanse	Zagrożenia
1. Ogólna poprawa koniunktury gospodarczej, która przełoży się na dalsze zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej. 2. Dostępność środków w ramach programów pomocy UE. 3. Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami i w starszym wieku. 4. Rozwój opieki wytechnieniowej i usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami i zależnych. 5. Rozwój środowiskowej pracy ze społecznością lokalną, budowanie społeczeństwa obywatelskiego.	1. Kryzys ekonomiczny utrudniający tworzenie nowych miejsc pracy i hamujący malejącą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej.
Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY	
Mocne strony	Słabe strony
1. Organizacje pozarządowe działające na terenie miasta.	1. Niskie zaangażowanie lokalnej społeczności w działalność organizacji pozarządowych.

2. Dobrze przygotowana kadra służb socjalnych.	2. Niskie zaangażowanie lokalnej społeczności w wolontariat.
3. Współpraca pomiędzy organizacjami pozarządowymi a miastem.	
Szanse	Zagrożenia
1. Rozwój środowiskowej pracy ze społecznością lokalną, budowanie społeczeństwa obywatelskiego.	1. Występujące społeczne i gospodarcze skutki pandemii koronawirusa.
2. Dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w ośrodku pomocy społecznej.	2. Brak systemowego wsparcia dla organizacji pozarządowych.
	3. Mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia.
Obszar SENIORZY	
Mocne strony	Słabe strony
1. Dobrze działające organizacje skupiające seniorów.	1. Wysokie poczucie zagrożenia wśród seniorów.
2. Zróżnicowana oferta zajęć dla seniorów.	2. Brak szerokiego rozpowszechnienia informacji nt. oferty dla seniorów.
3. Prężnie działający Klub Seniora.	3. Zbyt mała ilość miejsc w Klubie Seniora.
4. Dobrze przygotowana kadra służb społecznych.	4. Niewystarczający dostęp do usług rehabilitacyjnych.
5. Realizacja rządowych programów dla seniorów i ich rodzin.	5. Zbyt mała liczba placówek dla seniorów.
Szanse	Zagrożenia
1. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i w starszym wieku.	1. Utrzymanie niekorzystnych tendencji demograficznych (depopulacja, starzenie się).
2. Rozwój opieki wytnieniowej i usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami i zależnych.	2. Rosnące koszty funkcjonowania systemu pomocy społecznej, w tym szczególnie usług opiekuńczych.
3. Dostępność środków w ramach programów pomocy UE.	
Obszar MŁODZIEŻ	
Mocne strony	Słabe strony
1. Aktywność na rzecz społeczeństwa lokalnego.	1. Problemy emocjonalne, coraz większa ilość osób wymagających specjalistycznej pomocy, która jest dość trudno dostępna.
2. Aktywny udział w akcjach wolontariackich.	

	2. Coraz większy rozdźwięk pomiędzy osobami z różnych grup wiekowych i pokoleń.
Szanse	Zagrożenia
1. Dostępność środków w ramach programów pomocy UE.	1. Ograniczona możliwość udzielenia pomocy wszystkim jej wymagającym. 2. Niedobór środków pozwalających prowadzić zajęcia edukacyjne. 3. Niedobór środków pozwalających prowadzić zajęcia integracyjne. 4. Zbyt mała ilość specjalistów w zakresie psychologii, psychiatrii oraz pedagogiki.

Tabela 45. Źródło opracowanie własne na podstawie danych zastanych

Misja polityki społecznej miasta Szczyrk

Misja stanowi syntetyczną deklarację określającą koncepcję działania. Misja odpowiada na pytania: Jakim miastem w aspekcie rozwiązywania problemów społecznych chcemy być?

Misja: „Integracja mieszkańców oraz tworzenie równych szans rozwoju społecznego”

Cele strategiczne, operacyjne i działania w wyznaczonych obszarach

Obszary strategii obejmują kierunki działań i działania będące w gestii podmiotów odpowiedzialnych za realizację strategii. Poniżej prezentowane są obszary wraz z opisami ich zakresów oraz cele strategiczne:

Obszar Strategii	Cel strategiczny	Zakresu obszaru Strategii
Obszar I RODZINA	DOBRZE FUNKCJONUJĄCY SYSTEM WSPARCIA RODZINY I DZIECKA	1.1 Poprawa funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych,

		1.2 Zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju.
Obszar II WYKLUCZENIE I ZAGROŻENIE WYKLUCZENIEM	PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI	2.1. Pomoc materialna i socjalna osób wymagających wsparcia, 2.2. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia, 2.3. Wsparcie osób zagrożonych bezdomnością i pomoc osobom bezdomnym.
Obszar III UZALEŻNIENIA	PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ	3.1. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień, 3.2 Wsparcie osób i rodzin dotkniętych przemocą domową.
Obszar IV SENIORZY	WSPARCIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	4.1. Tworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osobom starszym, 4.2 Tworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osób z niepełnosprawnością, 4.3. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością.

Tabela 46. Źródło opracowanie własne na podstawie danych zastanych.

Schemat celów i planowanych działań

CEL STRATEGICZNY I - DOBRZE FUNKCJONUJĄCY SYSTEM WSPARCIA RODZINY I DZIECKA
1.1 Poprawa funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych
KIERUNKI DZIAŁANIA: – edukacja rodzin skupiająca się na przekazywaniu właściwego wzorca dotyczącego wypełnienia ról rodzicielskich; – udzielanie wsparcia finansowego rodzinom znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, – praca socjalna w rodzinach przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze, – realizacja projektów obejmujących swym zasięgiem pomoc rodzinom zmagającym się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, – organizowanie programów integracyjnych oraz szkoleniowych skierowanych do rodzin dysfunkcyjnych.
1.2 Zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju
KIERUNKI DZIAŁAŃ: – podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich, prowadzenie programów edukacyjnych, – zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży, – organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych).
1.3. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia
KIERUNKI DZIAŁAŃ: – Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, – zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, – zwiększanie dostępności do usług specjalistycznych.
OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ: Działania ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2030
PODMIOTY REALIZUJĄCE: – - Urząd Miejski w Szczyrk, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku, – Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – placówki oświatowe,

- Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Szczyrku,
- Miejski Ośrodek Kultury w Szczyrku,
- ośrodek zdrowia,
- psycholodzy, terapeuci.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet własny Gminy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy.

PROPNOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- liczba rodzin korzystających ze świadczeń MOPS,
- liczba rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze objęta wsparciem w ramach ustawy o pomocy społecznej,
- liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne i alimentacyjne,
- liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba rodzin korzystających ze wsparcia w postaci Karty Dużej Rodziny,
- liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- liczba dzieci i młodzieży korzystających ze wsparcia psychologicznego,
- liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- zwiększenie świadomości mieszkańców Gminy w zakresie właściwego wypełnianiu ról rodzicielskich,
- zmniejszenie się liczby rodzin, zmagających się trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi,
- zwiększenie szans edukacyjnych,
- zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

CEL STRATEGICZNY II - PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI

2.1. Pomoc materialna i socjalna osób wymagających wsparcia

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- diagnoza i monitoring sytuacji finansowej mieszkańców miasta,
- udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom i rodzinom wymagającym wsparcia,
- organizowanie dożywiania w szkołach dla dzieci z rodzin ubogich,
- wsparcie osób i rodzin ubogich pracą socjalną,

- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich.

2.2. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- monitorowanie skali zjawiska bezrobocia,
- upowszechnianie informacji możliwościach pomocowych, dostępnych formach wsparcia wśród osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo,
- realizacja programów/projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo,
- organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie – użytecznych, staży dla osób bezrobotnych,
- prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi,
- wspieranie i promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej,
- prowadzenie działań na rzecz wspierania przedsiębiorczości.

2.3. Wsparcie osób zagrożonych bezdomnością i pomoc osobom bezdomnym

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- monitorowanie zagrożeń prowadzących do wystąpienia zjawiska bezdomności na terenie gminy,
- udzielanie w razie potrzeby pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością,
- zapewnienie miejsc noclegowych dla osób bezdomnych,
- organizowanie form pomocy i wsparcia na rzecz poprawy funkcjonowania osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe przez okres realizacji Strategii 2023-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

- Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku – Białej,
- Urząd Miejski w Szczyrku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe,
- lokalni przedsiębiorcy.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet własny Gminy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- liczba osób objętych wsparciem w ramach systemu pomocy społecznej z powodu ubóstwa,
- liczba dzieci korzystających z dożywiania w szkole oraz w przedszkolu,
- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- - liczba osób bezrobotnych w gminie,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób bezdomnych przebywających w schroniskach.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa,
- pobudzanie aktywności zawodowej i edukacyjnej osób najuboższych,
- niwelowanie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez instytucje gminy.

CEL STRATEGICZNY III – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ**3.1. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętych problemami uzależnień****KIERUNKI DZIAŁAŃ:**

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej obejmującej tematykę problemów uzależnień,
- zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej,
- zapewnienie pomocy psychologicznej osobom i rodzinom dotkniętych uzależnieniami,
- wspieranie działalności Anonimowych Alkoholików,
- realizacja programów profilaktycznych,
- motywowanie osób dotkniętych problemem uzależnień do podjęcia leczenia,
- szkolenia dla kadry realizującej zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień,
- udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia,
- realizowanie programów profilaktyczno – edukacyjnych w szkołach, klubach sportowych działających na terenie gminy,
- prowadzenie działań profilaktycznych zmierzających do ograniczania sprzedaży napoi alkoholowych.

3.2 Wsparcie osób i rodzin dotkniętych przemocą domową**KIERUNKI DZIAŁAŃ:**

- zapewnienie osobom i rodzinom dotkniętych problemami przemocy domowej do wsparcia psychologicznego,
- prowadzenie profilaktycznej działalności obejmującej tematykę rozwiązywania przemocy domowej,

- upowszechnianie informacji dotyczących możliwości korzystania z pomocy terapeutycznej oraz edukacyjnej dla sprawców przemocy,
- dokształcanie pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą domową,

OKRES REALIZACJI ZADANIA:

Działania ciągle przez cały okres obowiązywania Strategii 2023-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

- urząd Miejski w Szczyrku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku,
- Gmina Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczyrku,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowe,
- psycholodzy, terapeuci,
- ośrodek zdrowia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet własny Gminy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu uzależnień oraz przemocy domowej,
- liczba osób skierowanych na leczenie do Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Szczyrku,
- liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych w szkołach na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- liczba osób uczestniczących w działaniach/programach profilaktycznych w szkołach,
- liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym dotyczących tematyce uzależnień,
- liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego,
- liczba założonych Niebieskich Kart,
- liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnień,
- zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych przemocą,
- spadek liczby osób uzależnionych,
- zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych przemocą domową,
- Zwiększenie świadomości mieszkańców Gminy na temat problemu przemocy domowej oraz uzależnieniom.

Cel strategiczny IV – WSPARCIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH**4.1. Tworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osobom starszym****KIERUNKI DZIAŁANIA:**

- monitorowanie sytuacji osób starszych, diagnozowanie ich potrzeb,
- prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi,
- udzielanie wsparcia finansowego i usługowego osobom starszym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku,
- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych,
- poszerzanie oferty zajęć spędzania wolnego czasu, w tym prowadzenie Klubu Seniora w Szczyrku,
- tworzenie warunków umożliwiających włączenie potencjału rodziny, znajomych i bliskiego otoczenia w działania wspierające osoby starsze,
- popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych.

4.2 Tworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osób z niepełnosprawnością**KIERUNKI DZIAŁANIA:**

- monitorowanie sytuacji osób z niepełnosprawnością, diagnozowanie ich potrzeb,
- prowadzenie pracy socjalnej z osobami z niepełnosprawnością,
- udzielanie wsparcia finansowego i usługowego osobom z niepełnosprawnością przez Miejski Ośrodek pomocy społecznej w Szczyrku,
- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością,
- organizowanie opieki wytechnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnością,
- podejmowanie działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby z niepełnosprawnością,
- wsparcie w postaci asystenta osoby z niepełnosprawnością, celem poprawy funkcjonowania w codziennym życiu,

- podejmowaniem działań mających na celu likwidację barier architektonicznych i społecznych.

4.3. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- zapewnienie możliwości udziału osób niepełnosprawnych w kursach/szkoleniach,
- realizacja projektów aktywizacji społeczno-zawodowych osób z niepełnosprawnościami.

OKRES REALIZACJI:

Działanie ciągle przez cały okres obowiązywania Strategii 2023-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

- Urząd Miejski w Szczyrku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku,
- Miejski Ośrodek Kultury Promocji i Informacji w Szczyrku.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet własny Gminy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- liczba osób objętych wsparciem finansowym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku z powodu niepełnosprawności,
- liczba osób starszych objętych wsparciem finansowym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku,
- liczba osób objętych wsparciem w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- liczba osób objętych wsparciem asystenta osoby z niepełnosprawnością,
- liczba osób objętych wsparciem w postaci opieki wytchnieniowej,
- liczba osób starszych oraz osób z niepełnosprawnością objętych pracą socjalną,
- liczba osób uczęszczających do Klubu Seniora,
- liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych,
- liczba działań mających na celu organizację aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnością,
- liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych,
- liczba osób z niepełnosprawnością uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach.

PROGNOWANE ZMIANY:

- **zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością,**
- **wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym,**
- **wzrost aktywności zawodowo – społecznej osób z niepełnosprawnością,**
- **wzrost świadomości mieszkańców Gminy na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnością.**

Tabela 47. Źródło opracowanie własne na podstawie danych zastany

Sposób monitorowania i ewaluacji strategii

Celem przeprowadzania monitoringu i ewaluacji strategii jest pozyskanie danych odnośnie poziomu realizacji celów strategii oraz dokonywanie niezbędnych korekt w procesie wdrażania.

Dla sprawnego prowadzenia procesu monitoringu przygotowano zostały wskaźniki realizacji celów strategicznych, dla których określono wartość początkującą oraz docelową, jak również źródło ich pozyskania.

Cel strategiczny I – Dobrze funkcjonujący system wsparcia Rodziny i Dziecka
Wskaźnik: liczba rodzin korzystających ze świadczeń MOPS
Wartość początkowa: 55 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na podobnym poziomie lub spadek
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: liczba rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze objęta wsparciem w ramach ustawy o pomocy społecznej
Wartość początkowa: 22 rodziny
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne i alimentacyjne
Wartość początkowa: 173 rodziny
Wartość docelowa: utrzymanie na obecnym poziomie
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną
Wartość początkowa: 208 rodzin
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
Wartość początkowa: 4 rodziny
Wartość docelowa: wzrost lub utrzymanie na obecnym poziomie
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: liczba rodzin korzystających ze wsparcia w postaci Karty Dużej Rodziny
Wartość początkowa: 283 rodziny
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Wskaźnik: liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
Wartość początkowa: 1 inicjatywa
Wartość docelowa: 1 inicjatywa na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: Urząd Gminy, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Wskaźnik: Liczba dzieci i młodzieży korzystających ze wsparcia psychologicznego
Wartość początkowa: 10 dzieci
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: Urząd Gminy, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe
Wskaźnik: Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych
Wartość początkowa: 200 osób
Wartość docelowa: wzrost lub utrzymanie na podobnym poziomie
Źródła danych: Urząd Gminy, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe
Wskaźnik: Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej
Wartość początkowa: 1 przedsięwzięcie
Wartość docelowa: 1 przedsięwzięcie na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: Urząd Gminy, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe

Cel strategiczny II – Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności
Wskaźnik: liczba osób objętych wsparciem w ramach systemu pomocy społecznej z powodu ubóstwa
Wartość początkowa: 50 osób
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: liczba dzieci korzystających z dożywiania w szkole oraz przedszkolu
Wartość początkowa: 15 dzieci
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: Liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną
Wartość początkowa: 67 osób
Wartość docelowa: spadek lub utrzymanie na podobnym poziomie
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: Liczba osób bezrobotnych w gminie

Wartość początkowa: 66 osób
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku, Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku – Białej
Wskaźnik: liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
Wartość początkowa: 1 projekt
Wartość docelowa: co najmniej 1 projekt w ciągu w okresie trwania Strategii
Źródło danych: Urząd Gminy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku, organizacje pozarządowe
Wskaźnik: liczba osób biorących udział w projektach w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
Wartość początkowa: 30 osób
Wartość docelowa: uzależniona od środków finansowych, a także bieżących potrzeb
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: liczba osób bezdomnych przebywających w schroniskach
Wartość początkowa: 5 osób
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku

Cel strategiczny III – Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej
Wskaźnik: liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu uzależnień oraz przemocy domowej
Wartość początkowa: 10 rodzin
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: liczba osób skierowanych do Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczyrku
Wartość początkowa: 12 osób
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczyrku
Wskaźnik: Liczba osób uczestniczących w działaniach/programach profilaktycznych w szkołach
Wartość początkowa: 200 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczyrku
Wskaźnik: Liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego
Wartość początkowa: 61 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na podobnym poziomie
Źródło danych: Punkt konsultacyjny w Szczyrku
Wskaźnik: liczba założonych Niebieskich Kart
Wartość początkowa: 21 wszczętych procedur Niebieskich Kart
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Szczyrku
Wskaźnik: liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej
Wartość początkowa: 1 szkolenie
Wartość docelowa: wzrost do co najmniej 2 szkoleń rocznie w trakcie obowiązywania Strategii
Źródło danych: Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczyrku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku

Cel strategiczny IV– Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych
Wskaźnik: liczba osób objętych wsparciem finansowym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku z powodu niepełnosprawności
Wartość początkowa: 52 osoby
Wartość docelowa: utrzymanie na podobnym poziomie
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: liczba osób starszych objęta wsparciem finansowym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wartość początkowa: 76 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na podobnym poziomie
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: liczba osób objętych wsparciem w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych
Wartość początkowa: 11 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na podobnym poziomie
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: Liczba osób objętych wsparciem asystenta osoby niepełnosprawnej
Wartość początkowa: 78 osób

Wartość docelowa: wzrost lub utrzymanie na podobnym poziomie, uzależnione od otrzymanych środków finansowych
Źródło danych: Gmina Szczyrk, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźnik: liczba osób objętych wsparciem w postaci opieki wytechnieniowej
Wartość początkowa: 22 osoby
Wartość docelowa: wzrost lub utrzymanie na podobnym poziomie, uzależnione od otrzymanych środków finansowych
Źródło danych: Gmina Szczyrk, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Wskaźnik: liczba osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami objętych pracą socjalną
Wartość początkowa: 95 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na podobnym poziomie
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: liczba osób uczęszczających do Klubu Seniora
Wartość początkowa: 27 osób
Wartość docelowa: wzrost do 30 osób podczas trwania Strategii
Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych
Wartość początkowa: 0
Wartość docelowa: 1 inwestycja podczas trwania Strategii
Źródło danych: Gmina Szczyrk, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku
Wskaźnik: Liczba działań mających na celu organizację aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami
Wartość początkowa: 5 działań
Wartość docelowa: utrzymanie na podobnym poziomie, w każdym roku podczas trwania Strategii
Źródło danych: Gmina Szczyrk, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku, Miejski Ośrodek Promocji, Kultury i Sportu w Szczyrku
Wskaźnik: liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych
Wartość początkowa: 1 inicjatywa
Wartość docelowa: 2 inicjatywy na rok podczas trwania Strategii
Źródło danych: Gmina Szczyrk, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku, Miejski Ośrodek Promocji, Kultury i Sportu w Szczyrku
Wskaźnik: liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach
Wartość początkowa: 0
Wartość docelowa: 10 osób podczas trwania Strategii
Źródło danych: Gmina Szczyrk, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku, Miejski Ośrodek Promocji, Kultury i Sportu w Szczyrku

Tabela 48. Źródło opracowanie własne na podstawie danych zastanych.

Monitoring Strategii prowadzony będzie w sposób ciągły poprzez coroczne zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny, przygotowywanie corocznego raportu z przebiegu realizacji działań, ocenę rezultatów oraz ocenę aktualności Strategii.

Monitorowanie pozwoli na bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m. in. oszacowania możliwości zagrożeń, usprawniania zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy wskazania kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczyrk na lata 2023-2030 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku.

Finansowe strategii

Cele i działania zapisane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczyrk na lata 2023-2030 będą skuteczne pod warunkiem zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych, adekwatnych do zamierzeń oraz oddelegowania maksymalnych zasobów ludzkich i rzeczowych przez miasto Szczyrk. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu gminy, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, że środki na finansowanie poszczególnych działań zawartych w Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych z budżetu gminy,
- dotacji budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Lata realizacji Strategii	Szacunkowa wartość wydatków
2023	5 517 632,00 zł
2024	5 953 524,00 zł
2025	6 292 874,00 zł
2026	6 513 125,00 zł
2027	6 715 032,00 zł
2028	6 909 768,00 zł
2029	7 082 513,00 zł
2030	7 259 573,00 zł

Tabela 49. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Szczyrk na lata 2023-2030.

Przedstawione powyżej wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą aktualizowane każdego roku, w oparciu o dostępne środki budżetu gminy oraz dostępne środki zewnętrzne.

Zakładane rezultaty realizacji strategii

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Szczyrk przyczyni się do:

- stałej i pełnej diagnozy społecznej i oceny stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem,
- wzrostu efektywności działań w zakresie przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu,
- wzrostu jakości życia lokalnej społeczności oraz atrakcyjności Miasta Szczyrk jako przyjaznej dla rodzin z dziećmi, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami,
- poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnościami w środowisku zamieszkania,
- poprawa dostępu do informacji o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym, skierowanych do różnych grup adresatów,
- zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa,
- podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy,
- poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zmniejszenie skali przemocy w rodzinie.

Analiza ryzyka

Ryzyko w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, definiujemy jako możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało negatywny wpływ na realizację jej zapisów. Występujące w otoczeniu ryzyko może doprowadzić do zmiany kierunków i rezultatów Strategii, może mieć zatem wpływ na jej kształt i wdrażanie. Prawidłowo przeprowadzona identyfikacja ryzyka i ich analiza pozwala na skuteczne zarządzanie całym procesem wdrażania Strategii i podejmowanie odpowiednio wcześniej działań zapobiegawczych i korygujących. Dlatego ze względu na zmienność otoczenia zewnętrznego niezbędnym elementem Strategii, jest analiza ryzyka, która powinna być przeprowadzona już na etapie przygotowania do Strategii.

Źródła występowania ryzyka dotyczą:

- przyczyn zewnętrznych – zalicza się do nich globalne warunki, jakie występują w sferze politycznej i prawnej, warunki panujące w gminie, uwarunkowania społeczne, kulturowe w obszarze działania, wymagania instytucji finansowych. Przyczyny te znajdują się najczęściej poza kontrolą jednostki.
- przyczyn wewnętrznych – obejmują sposób zaplanowania Strategii wraz z występującymi czynnikami ludzkimi.

Proces zarządzania ryzykiem powinien przebiegać według ściśle określonych etapów, a mianowicie:

- identyfikacja ryzyka oraz zagrożeń,
- ocena ryzyka oraz zagrożenia,
- określenie działań prowadzących do ograniczenia ryzyka, zagrożenia,
- badanie efektywności podjętych działań korekcyjnych.

W ramach prowadzonej analizy istotne znaczenie oprócz zdefiniowania ryzyka w poszczególnych obszarach, ma wskazanie działań zapobiegawczych, jakie należy przedsięwziąć w celu minimalizacji lub zapobieżenia niekorzystnym zdarzeniom.

Zdefiniowane i opisane poniżej ryzyka mogą wystąpić we wszystkich przyjętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych celach strategicznych i kierunkach działań. Analizując ryzyka jakie mogą się pojawić w toku wdrażania Strategii, należy mieć na uwadze również, ich stopień wystąpienia, który może być niski, średni lub wysoki oraz źródło, które może być wewnętrzne lub zewnętrzne.

Obszar ryzyka	Definicja ryzyka	Działania zapobiegawcze	Stopień wystąpienia ryzyka
Prawny	Zmiany regulacji prawnych lub wprowadzenie nowych przepisów	Stałe monitorowanie zmian ustawowych i przepisów	wysoki
Polityczny	Niekorzystne, blokujące działania władz, które mają wpływ na wdrażanie zapisów strategii	Bieżące upowszechnianie i promocja Strategii oraz angażowanie przedstawicieli władz w działania strategiczne	niski
Społeczny	Brak motywacji osób, co do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania	Angażowanie mieszkańców Miasta Szczyrk w działania w ramach programów zmierzających do wspierania	wysoki

	Problemów Społecznych do zmiany swojej sytuacji życiowej i społecznej	osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
Organizacyjny	Brak prawidłowej i terminowej realizacji celów związanych z niedoborami w zasobach kadrowych	Organizowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w realizację Strategii	niski
Finansowy	Brak wystarczających środków finansowych	Właściwe planowanie wydatków, analiza dostępnych środków oraz działania na rzecz pozyskania zewnętrznych środków finansowych	średni

Tabela 50. Źródło opracowanie własne na podstawie danych zastanych.

Zmiany w strategii

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Gminy w Szczyrku.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Burmistrza Miasta Szczyrk lub Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być również wnioski lub sugestie funkcjonujących na terenie Miasta organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych, lub poszczególnych mieszkańców miasta.

Spis tabel, rysunków, wykresów

Tabela 1. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS	10
Tabela 2. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS	14
Tabela 3. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS	15
Tabela 4. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS	15
Tabela 5. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS	15
Tabela 6. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS	16
Tabela 7. Źródło opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej	19
Tabela 8. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	20
Tabela 9. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	20
Tabela 10. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	21
Tabela 11. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS	22
Tabela 12. Źródło opracowanie własne na podstawie danych PUP Bielsko-Biała	23
Tabela 13. Źródło opracowanie własne na podstawie danych PUP Bielsko-Biała	24
Tabela 14. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	29
Tabela 15. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	29
Tabela 16. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	30
Tabela 17. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	30
Tabela 18. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	31
Tabela 19. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	32
Tabela 20. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	32
Tabela 21. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	33
Tabela 22. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Szczyrku	35
Tabela 23. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	36
Tabela 24. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	36
Tabela 25. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Szczyrku	39
Tabela 26. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Szczyrku	39
Tabela 27. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	40

Tabela 28. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	40
Tabela 29. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	40
Tabela 30. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	41
Tabela 31. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	42
Tabela 32. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Szczyrku	42
Tabela 33. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	45
Tabela 34. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	46
Tabela 35. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców	48
Tabela 36. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.	49
Tabela 37. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.	49
Tabela 38. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.	50
Tabela 39. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców	51
Tabela 40. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.	51
Tabela 41. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców	52
Tabela 42. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.	52
Tabela 43. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.	53
Tabela 44. Źródło opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego mieszkańców.	54
Tabela 45. Źródło opracowanie własne na podstawie danych zastanych	58
Tabela 46. Źródło opracowanie własne na podstawie danych zastanych.	59
Tabela 47. Źródło opracowanie własne na podstawie danych zastanych.	67
Tabela 48. Źródło opracowanie własne na podstawie danych zastanych.	72
Tabela 49. Źródło opracowanie własne na podstawie danych zastanych.	74
Tabela 50. Źródło opracowanie własne na podstawie danych zastanych.	77
Wykres 1. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS	10
Wykres 2. Źródło opracowanie własne na podstawie danych GUS	16
Wykres 3. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	22
Wykres 4. Źródło opracowanie własne na podstawie danych PUP Bielsko-Biała	23
Wykres 5. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	26
Wykres 6. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku	28

<i>Wykres 7. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku</i>	<i>28</i>
<i>Wykres 8. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku</i>	<i>35</i>
<i>Wykres 9. Źródło opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku</i>	<i>38</i>
<i>Rysunek 1. Położenie gminy miejskiej Szczyrk na mapie powiatu</i>	<i>8</i>

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczyrk na lata 2023-2030, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały jest wieloletnim dokumentem programowym, którym ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego, a w szczególności zagrożonych wykluczeniem. Strategia wskazuje na kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy oraz ich potrzeby. Jest dokumentem, który wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych. Uwzględnia m. in. diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określa: cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposób realizacji strategii oraz jej ram finansowania oraz wskaźniki realizacji działań.